

MEYVECİLİK BÖLÜMÜ

TURUNÇGİL

1934 yılında “Sıcak İklim Bitkileri Araştırma İstasyonu” adı altında kurulan Enstitümüzde turunçgiller konusunda çalışmalara 1938 yılında önemli turunçgil tür ve çeşitlerinin ülkemize getirilerek adaptasyonu ile başlanmıştır. Enstitümüz tarafından getirilen bu çeşitler sayesinde ülkemiz turunçgil ithal eden bir ülke konumundan ihraç eden ülke durumuna gelmiştir. Daha sonra Narenciye Araştırma Enstitüsü, Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü ve şu anda da Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ismiyle hem yetiştiricilik hem de yeni çeşitlerin geliştirilmesi konularında turunçgil misyonunu sürdürmektedir. Turunçgil sektörüne virüs ve virüs benzeri hastalıklardan ari materyal sağlamak üzere başlattığı çalışmalar neticesinde 1992 yılından itibaren virüsten ari aşı gözü; 1996 yılından itibaren ise virüsten ari turunçgil fidanı üretim ve dağıtımını gerçekleştirmektedir. Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü; ülkemizde ticari olarak öneme sahip olan turunçgil çeşitlerinin % 95’inin sahibi olan kuruluştur ve turunçgil fidancılara hizmet verebilmek amacıyla bu çeşitlerin damızlıklarının bulunduğu kurumdur. Enstitümüzde, dünyada turunçgil çeşitlerine olan eğilimler göz önüne alınarak son yıllarda ıslah çalışmalarına ağırlık verilmiştir. Bu çalışmalar kapsamında gelecekte Enstitümüze ve ülkemize ait yeni turunçgil çeşitleri ile ülkemizin turunçgil pazarlarında rekabet potansiyeline katkı sağlanabilecektir.

Proje Başlığı	Fidan Yetiştiriciliği
Projeyi Yürüten Kuruluş	Turunçgiller Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	N. CEYLANLI, B. ÖZSAN, F. KARDEŞ
Proje Tarihi	1943-1948
Proje Çıktıları: Çalışmada, turunç çöğürü ve aşılı fidan yetiştirme metotlarının en iyisinin belirlenmesine çalışılmıştır. Değişik aşılama zamanları, aşılama yöntemleri ile aşı yeri yükseklikleri ve taçlandırma şekilleri karşılaştırılmıştır. Uygun aşılama zamanının sonbahar olduğu, dikenli çeşitlerde kemikli göz aşısının iyi sonuç verdiği ve uygun aşı yeri yüksekliği ile taçlandırma şekilleri belirlenmiştir.	

Proje Başlığı	Türkiye Turunçgil Standartlarının Tespiti
Projeyi Yürüten Kuruluş	Turunçgiller Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	N. CEYLANLI, B. ÖZSAN, E. ÖNCEL, B. BÜLBÜL
Proje Tarihi	1943-1953
Proje Çıktıları: Bu çalışmada, portakal, mandarin, limon ve altıntoplarda standart çeşitlerin belirlenmesine çalışılmıştır. Kuruluş koleksiyon bahçelerinde bulunan çeşitlerin karşılaştırılmaları sonucu portakallarda, Washington Navel, Yafa, Valencia, Magnum Bonum; mandarinlerde Klemantin, Satsuma; limonlarda, İnterdonato; altıntoplarda Marsh Seedless standart çeşitler olarak tespit edilmiş ve Bağ-Bahçe Milli Komitesine sunularak komitece Kabul edilmiştir.	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Çeşitli Turunçgil Anaçlarının Turunçla Mukayesesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Turunçgiller Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	B. ÖZSAN, H.R.BAHÇECİOĞLU, B.BÜLBÜL, E. ÖNCEL
Proje Tarihi	1943-1960
Proje Çıktıları: Araştırmada, Akdeniz bölgesi için turunçgillere en uygun anacın saptanması amaçlanmıştır. Araştırmanın sonucunda en uygun anacın turunç olduğu belirlenmiştir.	

Proje Başlığı	Melezleme Yolu İle Hibrit Elde Edilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Turunçgiller Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	H.R.BAHÇECİOĞLU, B. ÖZSAN, B.BÜLBÜL, E. ÖNCEL
Proje Tarihi	1945-1960
Proje Çıktıları: Bu çalışma ile mevcutlardan üstün kalitede bir turunçgil çeşidi elde etmek istenilmiştir. Bu amaçla birçok değişik çeşitle yapılan melezleme çalışmaları sonucu, ümitvar üç hibrit elde edilmiş ve fakat ekonomik anlamda bir üretime alınamamıştır.	

Proje Başlığı	Esans İstihsal Denenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Turunçgiller Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	E. ÖNCEL, S. BİLSEL
Proje Tarihi	1958-1961
Proje Çıktıları: Bergamot meyvesinden, esans üretiminin rantabilite durumunun belirlenmesi amacı ile yapılan deneme sonucunda, üç bergamot meyvesinden 1 gram esans elde edilebildiği sonucuna varılmıştır.	

Proje Başlığı	Limonlarda Mikro Element Denemesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Turunçgiller Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	N. ÜLGEN, M.Ş. UYGUN, E. ÖNCEL
Proje Tarihi	1964-1968
Proje Çıktıları: Toprak ve Gübre Araştırma Enstitüsü ile ortaklaşa yürütülen bu projede, demir klorozunun giderilmesi için verilecek mikro element miktar ve uygulama şeklinin belirlenmesine çalışılmıştır. Araştırmada Mersin İtalyan limonuna Demir Sülfat, Fetrilon ve Şelat toprağa ve yaprağa verilmiş, bu yöntem ve miktarlar içinde en uygun olanının, ağaç başına 300 gram Fetrilon (% 5 Fe)un toprağa verilmesi olduğu belirlenmiştir.	

Proje Başlığı	Akdeniz Bölgesinde Yetiştirilen Turunçgil Tür ve Çeşitlerinin Değişik Ekolojik Şartlar Altında Gösterdikleri Özellikler Üzerinde Araştırmalar
Projeyi Yürüten Kuruluş	Turunçgiller Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	M. ÖZSAN, H.R.BAHÇECİOĞLU
Proje Tarihi	1967-1970
Proje Çıktıları: Bu çalışmada birinci derecede turunçgil bölgemiz olan Akdeniz sahil kuşağında yetiştirilen her bir çeşidin, iklim adacıklarına göre farklı özellikler gösterdiği bilindiğinden, Türkiye’de yetiştirilen bütün çeşitleri için uygun bölgelerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Her çeşidin farklı iklim koşullarında gösterdikleri pomolojik özellikler, istatistiksel olarak ortaya konmuş ve her çeşidin yetiştirilmesine en uygun bölgeler saptanmıştır.	

A P

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Bazı Klemantin Mandarin Klonları İntrodüksiyonu
Projeyi Yürüten Kuruluş	Turunçgiller Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	T. GÖRAL
Proje Tarihi	1967-1979
Proje Çıktıları: Araştırmada Türkiye’de halen üretilmekte olan ve bazı sorunları bulunan Klemantin mandarin klonu yerine, meyve tutum ve verimi daha belirli ve düzenli, meyve kalitesi daha iyi bir klonun saptanması amaçlanmıştır. Sidi Aissa, A Gross Fruit d’Espagne, Ristorcelli A Pepins ve Cadoux adlı ve Fas kaynaklı Klemantin’ler ile üretimde kullanılan klonun materyal olarak ele alındığı araştırmada, ‘Tekrarlanan tesadüf parselleri’ ve ‘Çeşit denemelerinde tartılı derecelendirme’ metodları uygulanmış ve virüs testleri yapılmıştır. Sidi Aissa klonunun diğerlerine üstünlük gösterdiği belirlenmiş ve meyve tutumunun, çiçeklenme ve bunu izleyen birkaç haftalık zamandaki düşük sıcaklıklarla, fazla yağışlardan olumsuz yönde etkilendiği ortaya konmuştur.	

Proje Başlığı	Bazı Turunçgil Anaçlarının Çeşitli Özellikleri Üzerinde Araştırmalar I. Poliembriyoniye Eğilim, Büyüme ve Gelişme Durumları
Projeyi Yürüten Kuruluş	Turunçgiller Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Ö.TUZCU, M. ÖZSAN, M. KAPLANKIRAN, A.Y. HIZAL, Y. APAYDIN, Ö.YALÇIN
Proje Tarihi	1979-1983
Proje Çıktıları: Araştırmada 16 turunçgil anacının çimlenme oranları, poliembriyoniye eğilimleri, büyüme ve gelişme durumları incelenmiştir. En yüksek çimlenme 8A.34.5 sitranjı, yerli turunç, Kleopatra mandarin, Brezilya turuncu ve Volkameriana anaçlarının tohumlarında, en düşük çimlenme ise Rubidoux üçyapraklısı ve yerli üçyapraklı’da görülmüştür. Poliembriyoniye eğilim, en fazla Macrophylla ve Troyer sitrajında, en düşük ise yerli üçyapraklı ve Brezilya turuncunda belirlenmiştir. tohum tavalarda, yaz büyüme döneminde Taiwanica, Volkameriana, Rangpur laymı ve Kaba Limon en hızlı büyümüşlerdir. Aşılama parselinde ise bunlara Kleopatra mandarin ve citromelo 1452 anaçlarının eklendiği belirlenmiştir.	

Proje Başlığı	Valencia Bahçelerinde Seyreltmenin Verim ve Kaliteye Etkisi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Turunçgiller Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Şenay GÖRAL
Proje Tarihi	1976-1983
Proje Çıktıları: Turunçgiller Araştırma Enstitüsünün merkez arazisine 1942 yılında 5x5 m mesafe ile dikilmiş Valencia portakal bloğunda 1976 yılında sıravari ve diyagonal seyreltmenin etkileri denenmiştir. 7 yıl süren verim ve pomoloji çalışmaları sonunda diyagonal seyreltmenin meyveyi diğer yöntemlere göre daha erken olgunluğa ulaştırdığı ortaya konmuştur. Verim ve kalite özellikleri yönünden herhangi bir farklılık belirlenmemiştir.	

A A

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Turunçgil Çeşitlerinin Melezleme yolu ile Nuseller Klonlarının Elde Edilmesi (Ara Sonuç)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Turunçgiller Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	K. MORALI, T. GÖRAL
Proje Tarihi	1961-1983
Proje Çıktıları: 1961 yılında başlatılan çalışmada, ticari yetiştiriciliği yapılan turunçgil tür ve çeşitlerinin virüs hastalıklarından temiz klonlarının elde edilmesi amaçlanmıştır. 1966 yılına kadar yapılan üç yapraklıyla melezlemeler sonucunda 499; poliembriyoniye eğilimleri yüksek olan bazı çeşitlerinde doğrudan tohum ekimi yapılmak suretiyle 730 adet birey elde edilmiştir. 44 çeşitten 410 bireyin turunca aşılınmış fidanları, 1968 ve 1970 yıllarında kademeli olarak Turunçgiller Araştırma Enstitüsün Merkez ve Aksu arazilerine dikilerek deneme blokları oluşturulmuştur. 1974 yılından itibaren yeterli düzeyde meyve veren fidanlarda 1983 yılına kadar verim ve kalite özellikleri belirlenmiştir. Bütün bu çalışmalar sonunda Moro, Hamlin, Washington Navel, Yafa ve Valencia portakalları, Satsuma ve Yerli mandarinleri ile Marsh Seedless ve Redblush altıntopları ve Yuvarlak yerli limona ilişkin toplam 34 bireyin araştırmanın ikinci aşamasında değerlendirmek üzere seçimleri yapılmıştır.	

Proje Başlığı	Turunçgil Fidanı Yetiştiriciliği Üzerinde Araştırmalar
Projeyi Yürüten Kuruluş	Turunçgiller Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	M. A. TEKİN Hüseyin Ali TAŞDEMİR, Tülay TAŞDEMİR
Proje Tarihi	1979-1986
Proje Çıktıları: Polietilen torba ve arazi koşullarında yetiştirilen turunçgil fidanlarının karşılaştırılması amaçlanan çalışmada, turunç üzerinde 6 ticari çeşit ele alınmıştır. Çöğür aşamasında, polietilen torbadakiler gelişme, aşılama ve taşınma bakımlarından daha uygun durum göstermişlerdir. Yetiştirme koşullarına göre farklılığın önemsiz bulunduğu araştırmada, çeşitler arasındaki farklılık önemli olmuştur. Buna göre, Marsh Seddless altıntopu fidanları daha hızlı, Yafa Portakalı fidanları ise yavaş gelişmiştir. Fidanlar bloklara dikildikten sonra, arazi koşullarında yetiştirilenler, başlangıçta daha yavaş gelişmiş, ancak sonraları farkı kapatarak, daha hızlı gelişme göstermişlerdir. Polietilen torbada yetiştirilenlerden, yalnız Interdonato limonu fidanları daha hızlı büyüme göstermişlerdir.	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Gibberelic Asit'in (GA); <i>Turunçgillerde</i> Meyve Tutumu, Meyve Kalitesi ve Ürün Miktarı Üzerine Olan Etkileri
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Ahmet SALMAN
Proje Tarihi	1988
Proje Çıktıları: Bu araştırmada, yapay bitki büyümesini düzenleyici bir madde olan Gibberellic asit (GA 3) kullanarak, turunçgillerde meyve tutumunun artırılması, haziran dökümü ve hasat öncesi olgun meyve dökümünün azaltılması amacıyla denemeler yapılmıştır. Meyve tutumunun artırılması denemesinde Clementine mandarini ele alınmış ve iki ayrı deneme yapılmıştır. Birinci denemede GA3 uygulaması iki kez yapılmıştır. Birinci uygulama çiçek taç yapraklarının %10'u açtığı zaman, ikinci uygulama ise çiçek taç yapraklarının %90'ı döküldüğü zaman yapılmıştır. İkinci denemede çiçek taç yapraklarının %60-70 i açtığı zaman (tam çiçeklenme dönemi) sadece bir kez GA3 uygulaması yapılmıştır. Her iki denemede de, en yüksek meyve tutumu ve ürün miktarı, 20 ppm.lik GA3 uygulaması ile sağlanmıştır. Haziran dökümünün azaltılması denemesinde, Washington navel portakalı, Marsh Seedless altıntopu ve Interdonato limonu kullanılmıştır. GA3 uygulamalar, haziran dökümünün başlamasından 1 hafta veya 10 gün önce, mayıs ayının son haftası veya haziran ayının ilk haftası içerisinde yapılmıştır. Haziran dökümünün azaltılması ve ürün miktarının artırılması konusunda en iyi sonucu, Washington navel portakalı ve İnterdonato limonunda 20 ppm.lik ve Marsh Seedless altıntopunda ise 10 ppm.lik GA3 uygulamaları vermiştir. Hasat öncesi olgun meyve dökümünün azaltılması denemesinde ise Washington navel portakalı ve Marsh Seedless altıntopu kullanılmıştır. Bu çalışmada iki ayrı deneme yapılmıştır. GA3 uygulamaları, birinci denemede çeşitlerin normal hasat olumu tarihinden ortalama olarak 10 hafta önce, ekim ayını yarısı içerisinde, ikinci denemede ise 5 hafta önce, kasım ayının ikinci yarısı içerisinde yapılmıştır. Her iki denemede ve her iki çeşitte de, hasat öncesi olgun meyve dökümünün azaltılması ve verimin artırılması konusunda en iyi sonucu 40 ppm.lik GA3 uygulaması vermiştir. Bütün denemelerde 8 tekerrürlü tesadüf blokları deneme deseni kullanılmıştır. GA3 karışımının içerisinde yapıştırıcı olarak %1,5 oranında toz şeker katılmıştır. Meyvelerde yapılan pomolojik analizlerde ise birinci denemede Clementine mandarininde kuru madde miktarı ve haziran dökümünün azaltılması denemesinde Marsh Seedless altıntopunda meyve indeksi (en/boy) ortalamaları arasında fark çıkmıştır. Diğer bütün pomolojik değer ortalamaları arasında istatistiki olarak bir fark ortaya çıkmamıştır.	

Proje Başlığı	Virüs ve Virüs Benzeri Hastalıklardan Temiz Turunçgil Aşığözü Elde Edilmesi I-İndikatör Bitkilerle İndeksleme İle Serolojik İndeksleme Ve Arındırma Konularında Hazırlıklar
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Türker GÖRAL, Dr. M. Oktay GÖKSEDEF, H. Ali TAŞDEMİR, Tekin DAVARCI. Aliye DEMİRKOL. Şenay GÖRAL, Mukaddes KELTEN, M. Sc. Selahattin MERMER, Tülay TAŞDEMİR, Sema GÜNEŞ
Proje Tarihi	1989
Proje Çıktıları: Turunçgillerde virüs ve virüs benzeri hastalıklardan temiz aşığözü elde edilmesi amacıyla başlatılan çalışmaların ilk iki yılında daha önce seçilmiş 10 çeşide ait 36 aday bitkinin biyolojik indekslemeleri yapılmıştır. ELISA PAGE ve Sürgün Ucu Aşılması (SUA) yapılacak laboratuvarlar tamamlanmış olup, gerekli ekipmanlar temin edilmektedir.	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Batı Akdeniz Bölgesinde Yetiştirilen <i>Washington Navel</i> Portakalında Besleme Noksanlıklarının Giderilmesi Üzerinde Araştırma
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Yrd. Doç. Dr. A. Turgut KÖSEOĞLU, Necati ULUDAĞ, Nadire ULUDAĞ, Ahmet ARPACIOĞLU H. Ali TAŞDEMİR, Türkan POLAT
Proje Tarihi	1989
Proje Çıktıları: Bu proje, Washington Navel portakalında belirlenen Mn ve Zn noksanlıklarının uygun from ve dozdaki yaprak gübreleriyle giderilmesi doz olarak % 0,25, % 0,50 ve % 0,75 lik konsantrasyonlar uygulanmış olup, from olarak ise MnSO ₄ , Mn-EDTA, ZnSO ₄ , Zn-EDTA kullanılmıştır. Uygulamalar 3 yıl süre ile tekrarlanmıştır. Uygulamaların yapraklardaki Mn ve Zn konsantrasyonu ile meyve kalitesine etkisi istatistiki olarak değerlendirilmiş olup; MnSO ₄ , Mn-EDTA arasında yine ZnSO ₄ , Zn-EDTA arasında etkinlik bakımından önemli bir fark görülmemiştir. Doz olarak % 0,25 lik bir uygulamanın Mn ve Zn noksanlığını giderdiği ve yapraklardaki konsantrasyonu yeterli düzeye çıkarttığı görülmüştür. Ayrıca yapılan uygulamaların meyve kalitesine önemli bir etkisi olmamıştır.	

Proje Başlığı	Turunçgillerde Bazı İndikatör Bitkilerinin Sağlıklı Yetiştirilmesi İçin Uygun Harç Karışımı Ve Gübreleme Programlarının Saptanması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Türker GÖRAL H. Ali TAŞDEMİR Nadire ULUDAĞ, Ahmet ARPACIOĞLU
Proje Tarihi	1990
Proje Çıktıları: Bu çalışmada, turunçgil indikatör bitkilerinin yetiştirme ortamı hazırlanmasında, ticari torf ve Bolu torfu kullanılmış ve bu ortamlarda beş farklı turunçgil çeşidi yetiştirilmiştir. Ticari torf hazırlanan harç karışımı, Bolu torfuna göre daha iyi sonuç vermesine rağmen, her iki torfun da kullanılabileceği sonucuna varılmıştır. Harç karışımı, hazırlanmasında kullanılan bitki besin maddelerinden sadece Mg miktarının yetersiz kaldığı görülmüştür. Drenaj suyu pH'sının düşürülmesinde ise amonyum sülfat, amonyum nitrata göre daha etkili bulunmuştur.	

Proje Başlığı	Gözenek (Cachexia-Xyloporosis) Viroidi Biyolojik İndekslemesinde Daha Çabuk Sonuç Alabilmek İçin Bazı Tekniklerin Karşılaştırılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Selahattin MERMER Aliye DEMİRKOL
Proje Tarihi	1990
Proje Çıktıları: Parson's special mandarin gözlerinin aşılınması sırasında kaba limon çöğürlerinin eğilmesi, gözlerin erken ve kuvvetli sürmesini sağlamakla beraber bu bitkilerde gözenek viroidi belirtileri geç ortaya çıkmıştır. Tepe kesme yapılan bitkilerde sürgün gelişimi yavaş olmuş ancak belirtiler erken görülmüştür. Kuvvetli gözenek ırkıyla bulaşık bitkilerde hastalık belirtileri 9 ay içerisinde çıkarken, zayıf ırkla bulaşık bitkilerde bu süre 1 yıl ve daha fazla olmuştur. Aşı şekli ve kullanılan pozitifin, gözlerin sürmesi ve sürgün gelişimi üzerinde önemli etkisi görülmemiştir.	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Bazı Turunçgil Çeşitlerinin Kavlama (<i>Psorosis</i>) Ve Yapraklarda Meşe Yapağı Belirtisi Veren Virüsler İçin İndikatör Olarak Karşılaştırılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Şenay GÖRAL, Tülay TAŞDEMİR
Proje Tarihi	1990
Proje Çıktıları: Bu proje kavlama (<i>psorosis</i>) ve kavlama benzeri yaprak belirtileri veren virüs hastalıkları için, denemeye alınan 12 turunçgil çeşidi içinden en uygun indikatör bitkiyi belirlemek amacıyla ile yürütülmüştür. İnokulasyon kaynağı olarak iki ayrı kavlama ırkı kullanılmıştır. Sonuçta en yüksek oranda belirtiler Kara Limon, Pineapple ve Madam Vinous portakalları, Dweet tangor ve King mandarinlerinde elde edilmiştir. Dancy, Ristorcelli, Kara mandarin orta; turunç Kinnow ve Porkan mandarinleri son sıralarda yer almıştır.	

Proje Başlığı	Virüs ve Virüs Benzeri Hastalıklardan Temiz Turunçgil Aşığözü Elde Edilmesi. II. Arındırma Ve İndeksleme Laboratuvarlarına İşlerlik Kazandırılması İla Arındırılmış İlk Bitkilerin Elde Edilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Türker GÖRAL, H. Ali TAŞDEMİR, Tekin DAVARCI, Selahattin MERMER, Şenay GÖRAL, Mukaddes KELTEN, Tülay TAŞDEMİR, Sema GÜNEŞ
Proje Tarihi	1991
Proje Çıktıları: Turunçgillerde virüs ve virüs benzeri hastalıklardan temiz aşığözü elde edilmesi amacıyla yapılan çalışmalarda Sürgün Ucu Aşılması yapılmış 324 birey elde edilmiştir. 40 bireyin kontrol indekslemeleri başlatılmış olup, şimdiye kadar temiz bulunanlardan 15.000 aşığözü üretilmiştir.	

Proje Başlığı	Turunçgillerde Aşığözü Seleksiyon-Sertifikasyonu Ve Çeşit Geliştirme Projesi II. Turunçgil Çeşitlerinin Seleksiyonu I
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Mehmet TUNCAY, Dr. Halis DEMİREL
Proje Tarihi	1984-1991
Proje Çıktıları: Daha önce tüm Akdeniz ve Ege turunçgil bölgelerinde yürütülen "Turunçgillerde Aşığözü Seleksiyon-Sertifikasyonu ve Çeşit Geliştirme" projesinin 1. bölümünde, değişik ekolojik bölgelerden seçilen 3 türe ait 11 çeşidi kapsayan (İnterdonato, Lamas, Kütdiken, Yediveren, Kıbrıs, İtalyan memeli limonları; Satsuma ve Klemantin mandarinleri; Washington navel, Yafa, Valencia portakalları) 136 birey, bu projede materyal olarak kullanılmıştır. Bu materyal ile Antalya Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü'nün Serik Kayaburnu Necati Uludağ Araştırma Kompleksi arazisinde, her parselinde 1 ağaç bulunan 5 tekerrürlü tesadüf parselleri deneme desenine göre 7x7 m. aralıklarla Eylül 1991'de deneme parseli kurulmuştur.	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Turunçgillerde Aşığözü Seleksiyon Sertifikasyonu Ve Çeşit Geliştirme Projesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Yener APAYDIN, Dr. A. Yılmaz HIZAL, Türker GÖRAL, Ahmet SALMAN, H. Ali TAŞDEMİR, M. Aytağ TEKİN
Proje Tarihi	1991
Proje Çıktıları: Turunçgil çeşitlerinin verimli, çeşide özgü tüm özellikleri taşıyan üstün bireylerinin seçilmesini amaçlayan bu çalışmada, batı Akdeniz bölgesinde 30 bireyin ön seçimi yapılmış ve bu sayı 5 yıl sonunda verimleri, pomolojik özellikleri de göz önüne alınarak 6 bireye indirilmiştir.	

Proje Başlığı	Turunçgillerde <i>In Vitro</i> Sürgün Ucu Aşılama (Sua) Tekniğinde ve Bu Yolla Elde Edilen Bitkilerin Yetiştirilmesinde Yapılan Modifikasyonların Aşılama Başarısına Ve Bitki Gelişimine Etkileri
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Münevver GÖÇMEN
Proje Tarihi	1992
Proje Çıktıları: <i>In vitro</i> sürgün ucu aşılama (SUA) tekniğinde dört farklı anaç kesim şeklinin (ters T, ters T'den parça alma, gövdeye üçgen kesim ve tepeyi kesme) kullandığı bu çalışmada, dört değişik turunçgil türünde (portakal, altıntop, limon ve mandarin) kesim yöntemlerinde aşılama başarı oranları belirlenmeye çalışılmıştır. Farklı kesim yöntemlerinin değerlendirilmesinde; Atwood Navel portakal çeşidinde; ters T, ters T'den parça alma, Star Ruby altıntop çeşidi ile Klemantin çeşidinde; ters T, ters T'den parça alma ve gövdeye üçgen kesimde, Karalimon limon çeşidinde ise tüm kesim şekillerinde aşılama başarı oranı % 30'un üzerinde tespit edilmiştir. SUA uygulamasından elde edilen bitkiler; doğrudan toprağa aktarma ve kaba limon çöğürüne mikro aşılama olmak üzere iki ayrı uygulama ile <i>in vivo</i> koşullarına alınmıştır. Kaba limon çöğürüne mikro aşılama uygulamasında, bitki gelişim hızının diğer uygulamaya kıyasla daha hızlı olduğu belirlenmiştir.	

Proje Başlığı	Virüs ve Virüs Benzeri Hastalıklardan Temiz Turunçgil Aşığözü Elde Edilmesi. III Elde Edilen Temiz Aşığözü Dağıtımı ve Ana Damızlık Blokunun Kurulması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Türker GÖRAL H. Ali TAŞDEMİR, tekin DAVARCI, Selahattin MERMER, Şenay GÖRAL, Mukaddes KELTEN, Münevver GÖÇMEN, Tülay TAŞDEMİR, Sema GÜNEŞ
Proje Tarihi	1993
Proje Çıktıları: Türkiye'deki, turunçgil bahçelerinin hemen hepsi bir veya birkaç virüs ve virüs benzeri hastalıklarla bulaşıktır. Bu durum çok önemli ekonomik kayıplara neden olmaktadır. Bu sonucu çözmek için, ilk koşul yeni bahçelerin hastalıklardan temiz sertifikalı fidanlarla kurulmasıdır. Bu amacı gerçekleştirmek için "Kısa Süreli Yol" ve "Uzun Süreli Yol" olmak üzere iki yöntem uygulanmıştır. Kısa Süreli Yol'a bağlı olarak virüs ve virüs benzeri hastalıklardan temiz, 20 çeşide ait 57 birey elde edilmiştir. Bu bireylerden ismine doğruluk kontrolleri tamamlanan 5 çeşitten 70.000 aşığözü fidan üretimi için verilmiştir.	

A P

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Türkiye Turunçgiller Çeşit Geliştirme Programı Çerçevesinde Doku Kültürü Tekniği Esasına Göre İşleyen Bir Karantina Sisteminin Kurulması Amacı ile İspanya ve Fransa Karantina Yöntemlerinin Karşılaştırılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Tekin DAVARCI Münevver GÖÇMEN
Proje Tarihi	1993
Proje Çıktıları: Doku kültürü tekniğini esas alan bir karantina sistemi oluşturulmasında, Fransa ve İspanya'da uygulanan benzer yöntemler sürgün verimi ve karantina yönetmeliği açısından karşılaştırılmıştır. SUA'da kullanılmak üzere sürgün elde etmek amacıyla 3 çeşide ait aşı kalemleri <i>in vitro</i> ve <i>in vivo</i> koşullarda kültüre alınmış ve sırasıyla 4.1 ve 2.5 sürgün/kalem değerleri elde edilmiştir. Sürgün verimi ve karantina emniyeti açısından İspanya'nın uyguladığı a) Aşı kaleminin ön incelemesi b) Dezenfeksiyon c) Sürgün elde etmek için aşı gözlerinin <i>in vitro</i> 'da kültüre alınması, d) <i>in vitro</i> 'da SUA yapılması, e) SUA yapılmış bitkilerin karantina serasına indeksleme yapılmak üzere transferi adımlarından oluşan ve tamamen <i>in vitro</i> koşullarda geçen karantina metotları daha uygun bulunmuş ve Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsünde işler hale getirilmiştir.	

Proje Başlığı	Antalya Koşullarında Yetiştirilen Bazı Turunçgil Tür ve Çeşitlerinin Soğukta Muhafazası Üzerine Araştırmalar
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Prof. Dr. Mustafa PEKMEZCİ, Aliye DEMİRKOL, Mustafa ERKAN, Nuran ÇAKIROĞLU, Hamide GÜBBÜK
Proje Tarihi	1997
Proje Çıktıları: Bu çalışmada, Antalya ve yöresinde üretilmekte olan önemli standart portakal çeşitlerimizden Valencia ve Washington Navel portakalı ile Marsh Seedless ve Star Ruby altıntoplarının soğukta muhafaza koşullarının ve optimal derim zamanının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla yürütülen çalışmalar 1991-1997 yılları arasında gerçekleştirilmiştir. Denemelerde Valencia portakalının 2°, 4° ve 6°C'de, Washington Navel portakalının 5° ve 7°C'de, Marsh Seedless altıntop çeşidinin 6°, 8° ve 10°C'de, Star Ruby altıntop çeşidinin ise 8° ve 10°C'de ve %85-90 oransal nemde en uygun muhafaza koşulları araştırılmıştır. Ayrıca Valencia portakalının iki farklı derim zamanında (nisan başı ve mayıs başı) ve 6°C'de optimal derim zamanının belirlenmesi üzerinde çalışılmıştır. Optimal derim zamanında derilen meyvelere mumlama+fungisit (Imazalil), difenilli kağıtlara sarma ve Semperfresh-F + Benlate uygulama olmak üzere farklı derim sonrası uygulamaları yapılmıştır. Muhafaza periyodu süresince ayda bir defa değişik muhafaza ortamlarından alınan meyve örneklerinde çeşitli fiziksel ve kimyasal analizler yapılmış ve muhafaza sırasında ortaya çıkabilen fizyolojik ve mantarsal nedenli bozulmaların miktarı saptanmıştır. Sonuç olarak, Antalya ekolojik koşullarında üretilen Valencia portakalları için en uygun muhafaza koşullarının 6°C sıcaklık olduğu ve mumlama + difenil uygulamasının muhafaza sonuçlarını olumlu yönde etkilediği ve 6 ay süreyle başarılı biçimde muhafaza edilebildiği, ayrıca bu çeşidin optimal derim zamanının nisan başı olduğu saptanmıştır. Washington Navel portakalları için en uygun muhafaza koşullarının 5°C sıcaklık olduğu ve meyvelerin difenilli kağıtlara sarılmasının muhafaza sonuçlarını olumlu yönde etkilediği ve bu çeşidin yaklaşık 5 ay süreyle başarılı biçimde muhafaza edilebildiği belirlenmiştir. Marsh Seedless ve Star Ruby altıntopları için en uygun muhafaza koşullarının 10°C sıcaklık ve mumlama uygulamasının olduğu ve bu koşullarda Marsh Seedless çeşidinin derimden sonra 5 ay süreyle, Star Ruby çeşidinin ise 4 ay süreyle kalitesinden fazla bir şey kaybetmeden depolanabileceği saptanmıştır.	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Turunçgillerdeki Virüs ve Virüs Benzeri Hastalıkların Teşhisinde Hızlı ve Güvenilir Yöntemlerin Kullanılması Üzerinde Araştırmalar
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Münevver GÖÇMEN T. TAŞDEMİR, M. KELTEN, S. GÜNEŞ, İ.POLAT
Proje Tarihi	1997-2001
Proje Çıktıları: Projenin amacı, Turunçgil Exocortis Viroidinin RT-PCR ve DOT BLOT Hibridizasyon Yöntemiyle, virüsünün Elisa testiyle güvenilir teşhisin yapılabilme olanaklarını araştırmaktır. Proje sonunda Söz konusu virüs ve virodlerin rutin bir şekilde teşhisi yapılabilmektedir. Ülkemiz için temel çalışma niteliğindedir. Makale halinde yayınlanmıştır.	

Proje Başlığı	Batı Akdeniz Bölgesinde Mandarin Çeşit Adaptasyonu
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Mehmet TUNCAY, Dr. Halis DEMİREL
Proje Tarihi	1994-2002
Proje Çıktıları: Deneme 1989 yılında 13 mandarin çeşidi (Osceola, Robinson, Fairchild, Nova-1, Nova-2, Nova-3, Minneola, Lee-1, Lee-2, Sunburst, Kinnow, Fremont ve SRA -90 Klemantin) ile Kayaburnu/Serik'te Antalya Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü arazisinde kurulmuştur. 1994 ile 2001 yılları arasında çeşitlerin fenolojik ve morfolojik gözlemleri ve pomolojik analizleri değerlendirilerek Antalya koşullarında en uygun çeşitleri belirlemek amacıyla çalışma yapılmıştır.	

Proje Başlığı	Washington Navel Portakalı ve Star Ruby Altıntopunda Ekolojik Yetiştiriciliğinin Temel Parametrelerinin Saptanması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Turunçgiller Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Mehmet TUNCAY Nuri ARI, Sema GÜNEŞ, Mehmet KAPLAN, Mehmet KIVRADIM, Nejla ÇELİK, Fatma AKKAYA, Haluk TOKGÖZ, İsmail ALP (TÜBİTAK PROJESİ)
Proje Tarihi	2000-2003
Proje Çıktıları: Bu çalışma, 15 Mart 2000 tarihinde başlamak üzere üç yıl boyunca Antalya Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü'nün Aksu II arazisindeki Washington navel portakal parseli ile Serik/Kayaburnu arazisindeki Star ruby kırmızı altıntop parselinde yürütülmüştür. Her iki çeşitte de Konvansiyonel, Entegre ve Ekolojik tarım yöntemleri bir arada denenmiştir.	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Mandarinlerde (<i>Citrus Reticulata</i>) Melezleme Sonucu Oluşan Zigotik Bitkilerin Moleküler Tekniklerle Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Münevver GÖÇMEN İlknur POLAT, Hatice İKTEN; Zübeyir DEVİRAN, Esin ARI
Proje Tarihi	2001-2004
Proje Çıktıları: Mandarin ıslah programı ile erkencil, meyve kalitesi yüksek, ince kabuklu mandarin çeşidi elde etmek hedeflenmiştir. Islah programında satsuma x klemantin melezlemesi ile 404 bitki elde edilmiştir. Ancak satsuma çeşidinin polyembriyonik olması nedeniyle elde edilen bitkilerin zigotik olduğunu belirlemek için bitkinin meyve vermesi gerekmektedir. Turunçgil gibi çok yıllık bitki türlerinde enerji ve zaman kaybına neden olmaktadır. Bu nedenle, zigotik bitkileri erken dönemde belirleyip embriyonik olanları elemine etmek amacıyla moleküler tekniklerin kullanılabilirliğini belirlemek hedeflenmiştir. Yapılan bu çalışmada, 404 bitkiden DNA izolasyonu gerçekleştirilmiştir. Dominant markır oluşturan ve uygulaması oldukça kolay olan RAPD (Random Amplified Polymorphic DNA) moleküler tekniği Yapılan çalışma sonucunda, satsuma ve klemantin çeşitlerinin genetik olarak birbirine oldukça benzer olduğu belirlenmiştir. RAPD primerleri ile yapılan DNA analizinde, satsuma ve klemantin mandarininde toplam 62 monomorfik DNA bantı oluşmuş ve polimorfik DNA bantı belirlenememiştir. Mikrosatellitler ile yapılan PCR çalışmalarında, (GTG)5 primerinde 11 DNAbantı, (TCC)5 'de 5, (GACA)4 5-6 DNA bantı elde edilmiştir. (GACA)4 mikrosatelliti ile satsuma ve klemantin çeşitleri arasında bir tane polimorfik DNA bantı belirlenmiştir. Moleküler markırlar ve fenotipik gözlem sonucunda seçilen bireylerin paralellik gösteren sonuçlarında; 343 bitki embriyonik, 32 bitki zigotik olarak belirlenmiştir. Elde edilen sonuçların ışığında; arazide dikili olan bireylerden embriyonik olanlar sökülecek ve diğer bitkilerin fenotipik gözlemleri devam edecektir.	

Proje Başlığı	Turunçgillerde Aşıgözü Seleksiyon-Sertifikasyonu ve Çeşit Geliştirme Projesi II. Turunçgil Çeşitlerinin Seleksiyonu II.
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Mehmet TUNCAY, Dr. Halis DEMİREL
Proje Tarihi	1991-2005
Proje Çıktıları: Ülkesel düzeydeki projenin 1. Bölümünde seleksiyon çalışması yapılan doğu ve batı Akdeniz ile Ege bölgesinden üstün vasıflı bulunarak seçilen 3 türe ait 11 çeşidi kapsayan 136 bireyin aynı bakım ve ekolojik koşullarda gösterecekleri performansları izlemek ve içlerinden bölgeye en uygun olan tipleri seçmek. Sonuç olarak: 4 adet İnterdonato limon, 2 adet Kütdiken limon, 3 adet Satsuma mandarin, 1 adet Klemantin mandarin, 2 adet Yafa portakal, 3 adet Valencia portakal, 3 adet Washington portakal olmak üzere toplam 18 adet turunçgil tipi seçilmiştir. Çeşit tescil çalışmaları tamamlanarak tescile gönderilmiştir.	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Antalya Serik Koşullarında Organik Star Ruby Altıntop Yetiştiriciliğinde Yeşil Gübreleme ve Zeytin Keki Kullanım İmkanlarının Araştırılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Z. ERYILMAZ, C.F.ÖZKAN, E.I.DEMİRTAŞ, N.ÇELİK, M.TUNCAY, Ş.B. GÖLÜKÇÜ
Proje Tarihi	2006- 2009
Proje Çıktıları: Bu çalışma, yeşil gübreleme ve zeytin keki kompostunun organik altıntop yetiştiriciliğinde kullanma olanaklarını araştırmak amacıyla yapılmıştır. Deneme 2006-2009 yılları arasında Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Meyvecilik Bölümünün Serik/Kayaburnu arazisinde bulunan Star Ruby altıntop parselinde yürütülmüştür. Denemede 4 farklı uygulama karşılaştırılmıştır. Uygulamaların verim ve bazı meyve kalite özellikleri ile toprak özellikleri ve bitkinin beslenme durumu üzerine olan etkileri incelenmiştir. Zeytin keki kompostu uygulamaları toprağın organik madde ve potasyum düzeyinin artmasını sağlamıştır. Bu durum altıntopun beslenme durumunu da etkilemiş, yaprakların potasyum düzeyini arttırmıştır. Ancak organik gübre uygulamaları altıntopun azotla yeterli düzeyde beslenmesini sağlayacak etki göstermemiştir. Bu yüzden organik gübre uygulanan parsellerde verim konvensiyonel uygulamalara göre daha düşük düzeyde elde edilmiştir. Denemenin yapıldığı üç yıl süresince konvensiyonel parseller ile organik parsellerin verimi, meyve ağırlığı, kabuk kalınlığı, meyve suyu içeriği, suda eriyebilir kuru madde miktarı (KM),kuru madde asit oranı karşılaştırılmıştır. Organik parseller içinde organik II parselin diğer organik parsellerden daha iyi sonuçlar verdiği görülmüştür.	

Proje Başlığı	Antalya yöresinde yetiştirilen Washington Navel ve Valencia Late portakal çeşitlerinde bazı derim sonrası uygulamalarının soğukta muhafaza üzerine etkileri
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Banu DAL, Demet YILDIZ TURGUT, Emine GÜMRÜKÇÜ
Proje Tarihi	2006- 2009
Proje Çıktıları: Taze ürünlerde ürün toplandıktan sonra paketleme, depolama ve taşıma kurallarına dikkat edilmemesi nedeniyle oluşan bozulmalar üreticiyi zarara uğramaktadır. Günümüzde derim sonrası kayıpların önlenmesinde kimyasal kullanımı oldukça yaygındır. Kimyasal mücadelenin yerine insan ve çevre sağlığı açısından tehlike içermeyen tekniklerin kullanılması gittikçe önem kazanmakta ve bu tekniklerin geliştirilmesi amacıyla birçok çalışmalar yapılmaktadır. Bu araştırmada derimden sonra ürünlerin dayanımını artırmak ve bozulmaları önlemek amacıyla kullanılan kimyasallara alternatif olabilecek, arı ürünü doğal bir madde olan “propolisin” etkileri araştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda her iki çeşitte depo çıkışı ve manav koşullarında bekletme sonrasında yapılan analiz ve gözlemlerde %7 propolis uygulamasının meyve kalitesine herhangi bir olumsuz bir etki yapmaksızın mantarsal bozulmaları önlemede ve depoda dayanım açısından diğer uygulamalardan daha etkili olduğu saptanmış ve meyveler 3 ay başarılı bir şekilde muhafaza edilmiştir.	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Turunçgil Genetik Kaynaklarının Toplanması, Muhafazası, Karakterizasyonu ve Değerlendirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Seyla TEPE, Şenay KURT, Gülay DEMİR, Ertuğrul TURGUTOĞLU, Kadir BENGÜ, Zeynep ERYILMAZ, Süleyman BAYRAM, Alper ARSLAN, Bora AĞSARAN, İlknur POLAT, Nejla ÇELİK
Proje Tarihi	2006- 2009
Proje Çıktıları: Dünyada hızla artan nüfus karşısında bazı ülkelerde baş gösteren gıda sıkıntısı ve gıda güvenliği gibi problemler, insanlığın geleceği açısından, bitki genetik kaynaklarının korunmasını daha da önemli hale getirmiştir. Bitki Genetik Kaynakları materyalinin değeri, toplanmış ve koruma altına alınmış koleksiyonların varlığıyla birlikte, bu materyalin ıslahta kullanılabilirliğiyle de ifade edilmektedir. Bu nedenle turunçgil genetik kaynaklarının envanterlerinin çıkarılması, virüs ve virüs benzeri hastalıklardan arındırılması, koleksiyon bahçeleri oluşturularak muhafazası ve yeni çeşitler elde edilmesi için ıslahçıların hizmetine sunulması ülkemiz açısından büyük önem kazanmaktadır. Bu çalışmada; turunçgil genetik kaynaklarının toplanması, muhafazası karakterizasyonu, ve değerlendirilmesi konularında çalışılmıştır. Proje kapsamında; Türkiye'nin mevcut turunçgil genetik kaynaklarının envanteri çıkarılmış, duplikasyonlar belirlenmiş ve 1345 adet materyal, web tabanlı veri tabanına işlenmiştir. Tüm materyalin morfolojik ve moleküler tanımlamaları yapılmıştır. Proje öncesi ve süresince arındırılmış olan bireyler için ABKAE (Mersin) ve BATEM 'de (Antalya) koruma blokları oluşturulmuştur.	

Proje Başlığı	Bazı Limon Çeşitlerinin Kendine Verimlilik Durumları ile Farklı Tozlanma Kombinasyonlarındaki Meyve Tutum ve Kaliteleri
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Gülay DEMİR, Şenay KURT, Ertuğrul TURGUTOĞLU
Proje Tarihi	2011-2013
Proje Çıktıları: Çalışmada "Turunçgillerde Aşı Gözü Seleksiyon Sertifikasyonu ve Çeşit Geliştirme Projesi" sonucunda tescil edilmiş bazı yeni limon çeşitleri (BATEM Sarısı, BATEM Pınarı) ile ülkemizde yetiştiriciliği yapılan bazı önemli limon çeşitlerinde (İnterdonato, Kütdiken, İtalyan Memeli, Meyer ve Lamas); kendileme, serbest tozlanma ve karşılıklı kontrollü tozlama koşullarında meyve tutma oranları yanında meyve kalite özelliklerindeki değişikliklerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Sonuç olarak; çalışmada meyve tutumu ve kalitesi birlikte incelendiğinde Meyer çeşidi en iyi tozlayıcı olarak görülmektedir. Bu çeşit de ticari olarak önemli olması nedeniyle tesis edilecek yeni limon bahçelerinde bu çeşitle karışık olarak dikim yapılması tavsiye edilebilir.	

NAR

Enstitümüzde nar üzerindeki çalışmalara 1983 yılında başlanmıştır ve nar adaptasyon denemeleri, çeşit geliştirme, organik nar yetiştiriciliği, dölleme biyolojisi, depolama, besleme, fizyolojik zararlanmalar konularında çalışmalar yapılmıştır.

Akdeniz, Ege ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden getirilen nar tip ve çeşitleriyle adaptasyon denemeleri yapılarak bölgemize uygun nar tip ve çeşitleri belirlenmiştir. Narda ayrıca yapılan ıslah çalışmaları ile Hicaznar çeşidi piyasaya verilmiş ve çok tutulan bir çeşit haline gelmiştir. Daha sonraki yıllarda yapılan çeşit geliştirme çalışmalarında BATEM Esinnar, BATEM Hicrannar, BATEM Yılmaznar ve BATEM Onurnar nar genotipleri, 2009 yılında Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü adına çeşit olarak tescil ettirilerek fidan üretimine başlanmıştır. Bununla birlikte ürün yelpazesi bölgemizde genişletilmiş ve üreticinin kazancındaki risk oranı bu tür alternatif ürünle azaltılmıştır.

Ancak ticari üretim alanlarının büyük çoğunluğunda (%85-90) Hicaznar çeşidi yetiştirilmektedir. Bu çeşit geççi bir çeşit olup, ekim ayının ilk iki haftasında hasat edilmesi gerekmektedir. Daha erken veya daha geç hasat edilmesi verim ve kalitede önemli kayıplara neden olmaktadır. Dolayısıyla Türkiye ticareti taze nar arzı ekim ayı içindeki 2-3 haftaya sıkışmaktadır. Bu da üretici eline geçen fiyatların düşük seyretmesine neden olmaktadır. Hasat ve pazarlama sezonunun uzatılarak fiyat istikrarının sağlanması açısından erkenci ve orta mevsimde olgunlaşan nar çeşitleriyle bahçeler tesis edilmesi teşvik edilmelidir.

Diğer taraftan iç ve dış pazarlarda tüketici tercihlerine uygun ve işleme sanayinin istediği özelliklere sahip yeni çeşitler geliştirilmelidir. Bu amaçla yapılan/yapılacak çeşit geliştirme çalışmalarına tam destek verilmelidir. Çeşit geliştirme çalışmalarında dış pazarın istek ve talepleri dikkate alınmalıdır. Çalışmalar, Avrupa pazarları için kabuk ve tane rengi koyu kırmızı, yumuşak çekirdekli ve mayhoş çeşitler, Ortadoğu ülkeleri için ise iri taneli yumuşak çekirdekli tatlı nar çeşitleri üzerinde yoğunlaşmalıdır.

Bu nedenlerle enstitümüzde, kırmızı veya koyu kırmızı kabuklu ve taneli, yumuşak çekirdekli, tatlı, mayhoş ve ekşi, bol sulu ayrıca meyvelerinde çatlama oranı düşük, özellikle erken ve orta mevsimde olgunlaşan nar çeşitlerinin elde edilmesi amacıyla nar çeşit geliştirme çalışmaları devam etmektedir. Böylelikle üreticiye ve tüketiciye alternatif çeşitler sunularak ekonomiye katkı sağlanacaktır.

Proje Başlığı	Nar Çeşit Adaptasyonu I
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye Araştırma Enstitüsü
Proje Çalışanları	Dr. Caner ONUR, Hicran TİBET
Proje Tarihi	1984-1991
Proje Çıktıları: Akdeniz Bölgesi'nde yapılan nar seleksiyonu sonucu seçilen 25 nar tipinden 20'si ile adaptasyon denemesi kurulmuş 8 sene süre ile nar tiplerinin çeşitli fenolojik ve pomolojik özellikleri incelenmiştir. Narlar meyve olum tarihlerine göre erkenci, orta mevsim ve geççi olmak üzere 3'e; asit içeriklerine göre de tatlı, mayhoş ve ekşi olmak üzere 3'e ayrılmışlar ve bu gruplar kombine edilmiştir. Bu gruplar içinden yapılan seçimle 1 erkenci-tatlı(07-N03), 1 orta-tatlı(33-N11), 1 geççi-tatlı(01-N04), 2 geççi-mayhoş(31-N07 ve 07-N08) ve 1 geççi-ekşi(01-N07) nar tipi standart çeşit olarak önerilmek üzere seçilmişlerdir. Seçilen narlar özellikle verimlilik ve birçok kalite özellikleri yönünden Dünya standartlarının üzerinde değerler göstermişlerdir.	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Narın (<i>Punica granatum</i> L.) Çiçek Biyolojisi Üzerinde Bir Araştırma
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye Araştırma Enstitüsü
Proje Çalışanları	Hicran TİBET
Proje Tarihi	1993
Proje Çıktıları: Bu çalışma, Antalya yöresinde yetiştirilen Hicaznar çeşidinin çiçek tomurcuğu morfolojik ayırım sayfasının tespiti ve tomurcuk gelişmesinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışma, Narenciye Araştırma Enstitüsü'nün Serik-Kayaburnu İstasyonu'ndaki Hicaznar parselinde ve Enstitü ile Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü laboratuvarlarında yürütülmüştür. Arazi çalışmaları narlarda tomurcuklar patlamadan önce ve patladıktan sonra olmak üzere iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Tomurcuklar patlamadan önce alınan örneklerde ağırlık, en ve boylarındaki gelişmenin tespit edilebilmesi için ölçümler yapılmıştır. Tomurcuklar sürdükten sonra ise yaprak sayısı, sürgün oluşturup oluşturmadığı ve çiçek tomurcuklarının sayısı, çap ve boyları tespit edilmiştir. Ölçümleri tamamlanan örnekler, tespit çözeltisinde fikse edilmiştir. Daha sonra da laboratuvar çalışmalarına geçilmiştir. Laboratuvar çalışmalarında ise fikse edilen örneklerden parafin kesit alınarak preparat hazırlanmıştır. Hazırlanan preparatlar değerlendirilerek çiçek tomurcuğu ayırım safhasının ilk olarak 20 Şubat tarihinde gerçekleştiği tespit edilmiştir. Narlarda çiçeklenme uzun bir dönem içerisinde gerçekleştiğinden daha sonraki tarihlerde de ayırım devam etmektedir. Çiçek tomurcuğunun gelişimi ise tam çiçeklenme dönemine kadar 15 safhada incelenmiştir.	

Proje Başlığı	Nar Çeşit Adaptasyonu II
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü
Proje Çalışanları	Hicran TİBET, Dr. Caner ONUR
Proje Tarihi	1986-1994
Proje Çıktıları: Bu araştırma, Akdeniz Bölgesi'nden ve Ege Bölgesi'nden selekte edilmiş toplam 12 nar tipi ile yürütülmüştür. Çalışmada, fenolojik gözlemler yapılmış, ağaçların verime yattığı yıldan itibaren de pomolojik özellikleri incelenmiştir. Sonuçta, çeşit adaylarının değerlendirilmeleri yapılarak 23/2 numaralı tipin Antalya'nın standart nar çeşitleri yanında yer alabileceği kanaatine varılmıştır. Bunun yanında, 26/3 numaralı tip de ümitvar olarak görülmüştür.	

Proje Başlığı	Nar Meyvelerinin Bazı Kalite Özelliklerine, Plastik Torbada ve Farklı Depo Sıcaklıklarında Muhafazanın Etkileri
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü
Proje Çalışanları	Dr. Caner ONUR, Prof. Dr. Mustafa PEKMEZCİ, Hicran TİBET, Mustafa ERKAN, Şadiye GÖZLEKÇİ
Proje Tarihi	1990-1994
Proje Çıktıları: Bu çalışmada, değişik ambalaj tiplerinin Hicaznar çeşidinin soğukta muhafazası üzerine etkileri araştırılmıştır. Bu amaçla dört yıl süreyle yürütülen çalışmalar sırasında deliksiz plastikte tek tek torbalama, delikli plastikte tek tek torbalama, plastikte kasa torbalama ve streç filmle kaplamanın muhafaza üzerine etkileri incelenmiştir. Araştırma sonuçları, denemeye alınan Hicaznar çeşidi için deliksiz plastikte tek tek torbalama ve plastikte kasa torbalamanın en uygun muhafaza ortamları olduğunu göstermiştir. Bu ortamlarda ve 6°C sıcaklıkta Hicaznar meyvelerinin derimden sonra 5-6 ay süreyle kalitelerinden fazla bir şey kaybetmeden muhafaza edilebileceği saptanmıştır.	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Nar Çeşit Adaptasyonu III
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü
Proje Çalışanları	Hicran TİBET, Dr. Caner ONUR
Proje Tarihi	1990-1998
Proje Çıktıları: Bu araştırma, Ege ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nden selekte edilen 35 nar tipi ile yürütülmüştür. Daha sonra, 17 adedi deneme dışı bırakılarak 18 tip ile çalışma tamamlanmıştır. Çalışmada, fenolojik gözlemler yapılmış, bitkiler verime yattığı yıldan itibaren de pomolojik özellikleri incelenmiştir. Üzerinde çalışılan nar tiplerinin fenolojik özellikleri karşılaştırıldığında odun gözlerinin sürmesi tarihlerinde yaklaşık 19 günlük fark gözükmemektedir. Maksimum çiçeklenme açısından 9 günlük fark oluşmuştur. Çiçeklenme Temmuz başında sona ermiştir. Bu yaklaşık 2 aylık bir süredir. Tipler içinde dip sürgünü vermeyen yoktur. Ancak aralarındaki fark oldukça yüksektir. Seçilen tiplerin tamamı 3m'den geniş taç çapına sahiptir. Meyvelerin çatlama durumları incelendiğinde 8 tipte hiç çatlama görülmemiştir. Bunun yanında çatlama eğilimi yüksek olan tip hiç yoktur. Verim açısından ise 10 tip çok düşük verimli olmuştur. Tipler arasında önemli farklar olduğu gözlenmiş, 1267 numaralı tip en erken verime yatıp en verimli tiplerden biri olarak çalışmanın ilk yıllarında dikkat çekmiştir.	

Proje Başlığı	Melezleme Yoluyla Nar (<i>Punica granatum</i> L.) Çeşit Islahı
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü
Proje Çalışanları	Dr. Caner ONUR, Hicran TİBET Esin ATASEVEN IŞIK
Proje Tarihi	1993-1999
Proje Çıktıları: Nar yetiştiriciliğinde verimlilik ve meyve kalitesi arttıkça; üretim, tüketim, iç ve dış ticaretinde de gelişmeler görülmektedir. Bu nedenle, daha önce seleksiyon ıslahıyla geliştirilen çeşitlerin, melezleme ıslahıyla verimlilik ve kalitelerinin daha da arttırılması amaçlanmıştır. Meyve kalitesinde, kırmızı kabuk, koyu kırmızı dane ve yumuşak çekirdeklilik en önemli ölçütler olarak alınmıştır. Melezleme ıslahı programına 3 standart çeşit alınmış, bunlar kendilenerek ve aralarında melezlenerek 9 kombinasyon oluşturulmuştur. Toplam 4079 melez birey üzerinde çalışılmaktadır. Bunlardan bugüne kadar yaklaşık 900 adedinden meyve alınmış ve 47 melez amaca uygun bulunarak çoğaltılıp evaluasyon parseline dikilmiştir. Bunlardan 10'u tatlı (HİCRANNAR serisi ve NAZNAR), 14'ü mayhoş (CANERNAR serisi, KAŞKANAR, ÖZTÜRKNAR ve ESİNNAR), 5'i ekşi (ONURNAR serisi) olup 18 adedinin henüz tat durumuna karar verilmemiştir.	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Antalya Bölgesi'nde Yetiştirilen Hicaznar (<i>Punica granatum</i> cv. Hicaznar) Üzerinde Biyolojik Araştırmalar
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü
Proje Çalışanları	Alpaslan ŞAHİN
Proje Tarihi	2003-2004
Proje Çıktıları: Mikrodalga ısıtım destekli parafin tekniğinin Hicaznar tomurcukları ve balon devresindeki çiçeklerinde uygulanabilirliğini, bu çeşidin Antalya Bölgesi'nde çiçek tomurcuğu ayırım dönemini ve çiçek tozu üretim miktarını belirlemek amacıyla bu çalışma yapılmıştır. Çalışma 2003 ve 2004 yıllarında Antalya Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü Meyvecilik Bölümü ve S.D.Ü. Ziraat Fakültesi Laboratuvarı'nda yürütülmüştür. Bu çalışmada Meyvecilik Bölümü Hicaznar üretim parselindeki bitki materyalleri kullanılmıştır. Bu parselden Şubat ayından itibaren alınan nar tomurcuklarına, Aşkın vd. (1999)'ne göre mikrodalga ısıtım destekli parafin tekniği uygulanmıştır. Ardından Safranin-Fast Green çift boyaları veya Demir-Alum Hematoksilen ile boyanıp binoküler ve fotomikroskop altında incelenerek fotoğrafları çekilmiştir. Anter başına ortalama çiçek tozu üretim miktarı ise Eti (1990)'ye göre erkek ve erdişi çiçekler açılmadan hemen önce belirlenmiştir. Bu çalışmada, ilk morfolojik ayırım ve çanak yaprak taslakları oluşumu 20 Şubatta tespit edilmiştir. Ayrıca bu çalışmayla Hicaznarın 2002 yılında Antalya Bölgesi'ndeki erkek çiçek tozu üretim miktarı 1353 adet/anter, morfolojik homojenliği %94.6, erdişi çiçek tozu miktarı ise 485 adet/anter, morfolojik homojenliği ise %97.1 olarak bulunmuştur. Bu çalışmanın sonucunda preparasyon işlemi 5.5-6 saat civarında gerçekleştirilerek mikrodalga ısıtım destekli parafin tekniğinin narda başarıyla uygulanabileceği ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca Hicaznarın çiçek tomurcuğu ayırım döneminin 20 Şubatta gerçekleşip daha sonraki dönemlerde de devam edebileceği, buna göre çiçek tomurcuğu oluşumunu artırmak için 20 Şubattan önce kültürel ve teknik uygulamaların yapılması gerektiği belirlenmiştir.	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Nar Çeşit Adaptasyonu IV (Kapatıldı)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü
Proje Çalışanları	Alpaslan ŞAHİN, Esin ATASEVEN IŞIK, Keziban YAZICI
Proje Tarihi	1995-2004
Proje Çıktıları: Bu denemede, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden seçilen nar tipleri kullanılmıştır. Çizelge 1.'deki fenolojik özelliklerine bakıldığında KKTC 03 ve KKTC 12 nolu tipin orta mevsim, diğer onüç tipin ise geççi olduğu tespit edilmiştir. Nar tiplerinin çoğunun çiçeklenme miktarının, dolayısıyla meyve tutumunun yetersiz olduğu, meyvelerinin normal irilik ve renklerini alamadığı tespit edilmiştir. Çizelge 2.'de görüldüğü üzere K.K.T.C. 05 nolu tipten beş yıl boyunca sağlam meyve alınamadığı için pomolojik özellikleri incelenememiştir. Üzerinde çalışılan ondört nar tipinin ise açık pembe kabuk renkli; bunlardan onüç tipin pembe, birisinin de açık pembe daneye sahip oldukları; K.K.T.C. 11 nolu tipin yumuşak, kalanlardan dördünün orta sert ve dokuzunun da sert çekirdekli; K.K.T.C. 09 ve 23 nolu tiplerin mayhoş, diğer oniki tipin ise tatlı oldukları belirlenmiştir. Ülkemizde ve yurt dışında nar tüketicilerinin istediği; yumuşak çekirdekli, koyu kırmızı ve iri daneli, koyu kırmızı kabuklu, tatlı veya mayhoş çeşitlerdir. Gıda sanayicilerinin ise yumuşak çekirdekli, koyu kırmızı daneli, usare miktarı ve S.Ç.K.M./Asit oranı yüksek, ekşi nar talep ettikleri bilinmektedir. Antalya Bölgesi'nden seçilmiş olup bu bölgede yaygın olarak yetiştiriciliği yapılan, bir kısmı da ihraç edilen Hicaznar , sarı zemin üzeri %90 kırmızı kabuk rengi, koyu kırmızı dane rengi, %17.3'lik S.Ç.K.M. oranı ve toplam %1.83'lük asitliği olan, mayhoş, verimli ve uzun süre muhafaza edilebilme gibi niteliklere sahip, önemli bir standart nar çeşidimizdir. Gerek tüketicilerin gerekse sanayicilerin ve ihracatçıların aradığı özelliklerin birçoğuna sahip olan Hicaznarın, üzerinde çalıştığımız K.K.T.C. nar tiplerine göre çok üstün özelliklere sahip olduğunu görmekteyiz. Ayrıca Ülkemizde yetiştirilen standart nar çeşitlerine göre de oldukça düşük tarımsal değerlere sahip olduğu tespit edilen bu ondört K.K.T.C. nar tipinin, Antalya Bölgesi'ne adapte olamadığı, yetiştiriciliğinin ekonomik olarak yapılamayacağı gerekçesiyle 07-10 Nisan 2004 tarihlerinde, Antalya Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nde yapılan Narenciye, Zeytin, İncir ve Diğer Subtropik Meyveler Program Değerlendirme Toplantısı'nda bu denemenin durdurulmasına karar verilmiştir.	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Nar (<i>Punica granatum</i> L.) Çeliklerinin Köklenmelerine ve Bunlardan Elde Edilen Bitkilerin Verim ve Kalitelerine Çelik Kaynağı ile Çeliklerin Dal Üzerindeki Konumlarının Etkileri
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü
Proje Çalışanları	Hicran TİBET, Dr. Caner ONUR, Alpaslan ŞAHİN, Esin ATASEVEN IŞIK
Proje Tarihi	1997-2005
Proje Çıktıları: Narların çoğaltılması genellikle meyve üretimi yapılan ağaçların bir yıllık obur dallarından ve dip sürgünlerinden hazırlanan çeliklerin dikilmesi ile yapılmaktadır. Bu yöntemde çeliklerden meydana gelen nar ağaçlarının gelişmelerinde birörneklik tam oluşmamakta, meyveye yatma aynı yıllarda olmamakta ve verimlilikleri ve meyve kaliteleri de ağaçtan ağaca değişmektedir. Bu çalışmada, Hicaznarın çoğaltılmasında meyve veren ağaç yanında, kurulan damızlık parselden materyal temin edilip bunların da uç, orta ve alt kısımlarından alınan çeliklerin köklenmeleri ve verim ve kaliteye etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada Şubat ayında amaca göre, 10-15 cm uzunluğunda çelikler alınarak fidanlığa dikilmiş, gelişen fidanlar sezon sonunda sökülerek köklenme oranları belirlenmiş, kök kalitesi 1-5 puanlaması ile değerlendirilmiş, fidanların sürgün boyları ölçülmüş ve değerlendirmeleri yapılmıştır. Ayrıca Hicaznarın verime yattığı 2003 yılından itibaren yapılan 3 yıllık fenolojik gözlemler ve pomolojik çalışmalar sonucunda yapılan varyans analizine göre, uygulamalar arasında meyve boyu dışında istatistikî olarak fark bulunmamıştır. Bu da verim ve kalite yönünden önemli bir etken oluşturmamaktadır. Sonuçta, nar fidanı üretiminde, çeliklerin özel olarak dikilmiş damızlıklardan ve sürgünlerin daha çok orta ve alt kısımlarından alınması uygun bulunmuştur. Ayrıca gerek meyve veren ağaçtan gerekse kurulan damızlık parselden alınan materyallerin uç, orta ve alt kısımlarından alınan çeliklerle kurulan bahçelerde verim ve kalite yönünden bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.	

Proje Başlığı	Kaolin Uygulamaları ile Modifiye Atmosfer Koşullarının Nar Muhafazası Üzerine Etkileri
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü
Proje Çalışanları	Keziban YAZICI
Proje Tarihi	2004-2005
Proje Çıktıları: Bu çalışmada, narlarda bazı yıllarda %40'lara varan ürün kaybına sebep olan güneş yanıklığını önlemek amacıyla yapılan Kaolin uygulamaları ile modifiye atmosfer (MA) koşullarının muhafaza üzerine etkileri araştırılmıştır. Araştırmada çeşit olarak Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsüne ait araştırma ve deneme arazisinde yetiştirilen Hicaznar nar çeşidi kullanılmıştır. Narlara güneş yanıklığını önlemek amacıyla 4,11,18 ve 25 Ağustos tarihlerinde %3'lük 4 kaolin uygulaması yapılmıştır, ayrıca hasattan sonra depoya konacak meyvelere %6'luk 1 kaolin uygulaması yapılmıştır. Deneme; Kaolin+MA, Kaolin, MA ve kontrol olacak şekilde planlanmıştır. Ardından tüm meyveler 0°C sıcaklık ve %85-90 oransal nem içeren soğuk hava deposunda muhafazaya alınmıştır. Muhafaza ortamından 45 günde bir alınan ve her analiz sonuna 1 hafta süreyle manav koşullarında (20°C) bekletilen meyve örneklerinde; ağırlık kayıpları (%), SÇKM (%), titre edilebilir asit miktarı (%), usare miktarı (%), kabuk kalınlığı (mm) ve meyve kabuk rengi (L,a,b) değişimi incelenmiş, ayrıca MA torbalarının içindeki %CO₂ ve %O₂ miktarlarındaki değişimler de belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, muhafaza periyodu boyunca meyvelerin genellikle titre edilebilir asit ve SÇKM miktarlarında azalışlar olurken ağırlık kayıplarında ve usare verimlerinde artışlar saptanmıştır. Ağırlık kaybı ile titre edilebilir asit ve SÇKM miktarlarındaki azalma, MA torbalarındaki meyveler ile kaolin uygulanan meyvelerde diğerlerine göre daha az olmuştur. Usare miktarındaki azalma Kaolin, Kaolin+MA ve MA uygulamalarında kontrol grubuna göre daha yavaş gerçekleşmiştir. Hicaznar nar çeşidi özellikle Kaolin+MA ve MA torbalarıyla birlikte 0°C sıcaklıkta ve %85-90 oransal nemde soğukta muhafazaya alındığında 6 ay süreyle kalitelerinden fazla bir şey kaybetmeden muhafaza edilebilmiştir.	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Hicaznar (<i>Punica granatum L.cv. Hicaznar</i>) Nar Çeşidinde Değişik Uygulamaların Güneş Yanıklığı Üzerine Etkilerinin Araştırılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü
Proje Çalışanları	Keziban YAZICI
Proje Tarihi	2003-2006
Proje Çıktıları: Bu çalışma, Hicaznar nar çeşidi meyvelerinde güneş yanıklığını önlemek amacıyla yapılan kaolin ve gölgeleme uygulamalarının meyve kalite kriterleri üzerine etkilerinin belirlenmesi amacıyla Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nün araştırma arazisinde, 2003-2004 yıllarında yürütülmüştür. Bu amaçla öncelikle gölgeleme yapılacak alandaki ağaçlar % 35'lik gölgeleme yapan örtü materyali ile 30 Temmuz tarihinde örtülmüştür. Daha sonra gerek bu alanda gerekse açık alanda %3'lük dozda I. Dönem (KI: 30 Temmuz, 6 Ağustos, 13 Ağustos, 20 Ağustos) , II. Dönem (KII: 6 Ağustos, 13 Ağustos, 20 Ağustos, 27 Ağustos) ve III. Dönem (KIII: 13 Ağustos, 20 Ağustos, 27 Ağustos, 10 Eylül) olmak üzere üç ayrı dönemde başlayan kaolin uygulamaları yapılarak bu uygulamaların meyve kalite kriterlerinden ağırlık, en-boy, kabuk kalınlığı, suda çözülebilir toplam kuru madde (SÇKM) miktarı, titre edilebilir asitlik, usare randımanı, dane randımanı ve 100 dane ağırlığı üzerine etkileri belirlenmiştir. Deneme sonucunda, kaolin uygulamalarının SÇKM miktarını, gölgeleme uygulamalarının ise meyvelerdeki asit içeriğini belirgin bir şekilde arttırdığı, bu uygulamaların diğer kalite kriterleri üzerine etkilerinin ise istatistiksel olarak önemli olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca meyvelerdeki güneş yanıklığını önlemede en etkili yöntemin Kaolin uygulamaları olduğu, yine gölgeleme uygulamalarının da kontrole kıyasla güneş yanıklığını önemli derecede azalttığı belirlenmiştir.	

Proje Başlığı	Solar Radyasyon, Sıcaklık ve Nemin Hicaznar (<i>Punica granatum L.cv. Hicaznar</i>) Nar Çeşidinde Meyve Yüzey Sıcaklıkları ile Güneş Yanıklığı Üzerine Etkilerinin Araştırılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü
Proje Çalışanları	Keziban YAZICI
Proje Tarihi	2003-2006
Proje Çıktıları: Deneme 2003-2004 yıllarında Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsüne ait deneme parselinde yürütülmüştür. Denemenin yapıldığı alana ait sıcaklık, nem, solar radyasyon ve ışık şiddeti gibi iklim verileri günün her saatini içerecek şekilde, araziye monte edilen iklim istasyonu (Mikro metos ag.) ile, yine günün değişik saatlerindeki meyve yüzey sıcaklıkları ise Termocouple (826-T4) kullanılarak ölçülmüştür. 2003 ve 2004 yıllarına ait iklim verileri beraber değerlendirildiğinde, nemin yüksek olduğu dönemlerde sıcaklık ve solar radyasyon değerlerinin düşük, nemin az olduğu dönemlerde ise yüksek olduğu görülmüştür. Meyve tür ve çeşidine göre değişmekle birlikte hava sıcaklıklarının 28-32 °C ve daha yüksek olduğu, meyve yüzey sıcaklıklarının 45-50°C'lere çıktığı, solar radyasyonun ise 600 cal/cm ² .dak.'dan yüksek olduğu durumlarda meyvelerde güneş yanıklığının meydana geldiği değişik araştırmacılar tarafından bildirilmiştir (Arndt 1992, Schrader vd 2002). Bu bilgiler doğrultusunda ve yaptığımız ölçüm ve gözlemler sonucunda Antalya koşullarında yetiştirilen Hicaznar nar çeşidinde güneş yanıklığı için en riskli ayların Temmuz, Ağustos ve Eylül ayları olduğu belirlenmiş, ayrıca, maksimum günlük hava sıcaklıkları maksimum meyve yüzey sıcaklıkları ile ilişkili bulunmuştur. Maksimum sıcaklığın 30°C'nin altında olduğu sürece meyve yüzey sıcaklığının 45°C'ye ulaşmadığı, maksimum hava sıcaklığının 35°C olduğunda ise maksimum meyve sıcaklığının genellikle 45°C olduğu tespit edilmiştir. Temmuz ve Ağustos aylarında özellikle sıcaklıkların yüksek olduğu 11 ⁰⁰ - 15 ⁰⁰ saatleri arasında meyve yüzey sıcaklıklarının da oldukça yükseldiği ve 40-48°C'lere kadar çıktığı tespit edilmiştir. Aynı zamanda solar radyasyonun yüksek olduğu dönemlerde meyve yüzey sıcaklıklarının yüksek, solar radyasyonun düşük olduğu dönemlerde ise meyve yüzey sıcaklıklarının düşük olduğu belirlenmiş, dolayısıyla da solar radyasyonun meyve yüzey sıcaklıklarını arttırdığı saptanmıştır.	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Melezleme Sonucu Elde Edilmiş Yeni Nar Çeşit Adaylarının Raf Ömürlerinin Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü
Proje Çalışanları	Dr. Keziban YAZICI, Alpaslan ŞAHİN, Prof.Dr. Lami KAYNAK
Proje Tarihi	2007
Proje Çıktıları: Ülkemizde yaygın olarak yetiştiriciliği ve ihracatı yapılan nar çeşidi Hicaznar (<i>Punica granatum</i> L.cv. <i>Hicaznar</i>) nar çeşididir. Yeni nar çeşitlerinin geliştirilmesi amacıyla, Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nde, Hicaznar nar çeşidine bir erkenci, bir de geççi iki tatlı çeşit ebeveyn olarak seçilmiş ve melezleme çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışma; belirtilen melezleme çalışmaları sonucu elde edilmiş olan 10 yeni nar tipinin raf ömürlerinin belirlenmesi amacıyla Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nde 2007 yılında yürütülmüştür. Bu amaçla; hasadı yapılan ekşi, mayhoş ve tatlı nar tiplerinin pomolojik analizleri yapılarak 20°C'de muhafazaya alınmış ve muhafaza periyodu sırasında birer haftalık aralıklarla meyve ağırlığı(g), usare randımanı (%), kabuk kalınlığı(mm), suda çözünebilir kuru madde miktarı (%) ve titre edilebilir asit miktarındaki değişimler belirlenmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, muhafaza periyodu süresince ekşi nar tiplerinin kalite kayıplarının sırasıyla mayhoş ve tatlı nar tiplerinden daha az olduğu saptanmıştır.	

Proje Başlığı	Organik Nar Yetiştiriciliği
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü
Proje Çalışanları	Dr. Keziban YAZICI, Alpaslan ŞAHİN, Dr. Cevdet Fehmi ÖZKAN, Betül SAYIN, Ali ÖZTOP, Elif IŞIL DEMİRTAŞ, Ş. Bilge GÖLÜKÇÜ, Esin ATASEVEN IŞIK
Proje Tarihi	2002-2008
Proje Çıktıları: Bu çalışmada Türkiye'de yaygın olarak yetiştirilen ve ihracat potansiyeli yüksek olan Hicaznar nar çeşidinin organik yetiştiriciliğe uygunluğu araştırılarak, geleneksel yöntemlerle organik tarım yöntemlerinin karşılaştırması yapılmış, teknik ve ekonomik değerlendirmelerin sonucunda pratiğe aktarılacak bulgular elde edilmiştir. Araştırma Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsüne ait araştırma ve deneme arazisinde 2004-2009 yılları arasında, geleneksel ve organik yetiştiricilik parselleri arasında gerekli mesafe bırakılarak, tesadüf blokları deneme desenine göre 3 tekerrürlü ve her tekerrürde 4 ağaç olacak şekilde yürütülmüştür. Çalışmanın ana materyalini, Hicaznar parseline uygulanan organik ve inorganik gübreler, bu parsellerde bulunan hastalık, zararlı ve bunların doğal faydaları oluşturmuştur. Denemenin başlangıcında her parselin yaprak ve toprak analizleri yapılmış, bu analizlerin sonucunda geleneksel ve organik yetiştiriciliğe uygun gübreleme programları uygulanmıştır. Organik yetiştiricilikte yeşil gübreleme, yeşil gübreleme ile birlikte çiftlik gübresi uygulaması ve yeşil gübreleme ile birlikte torf uygulaması yapılmıştır. Hasat döneminde ağaç başına ortalama verimler ile her tekerrürden alınan 20 adet meyve örneğinde meyve kalite kriterleri belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda, en yüksek verim ve kalitenin sırasıyla geleneksel uygulama ile yeşil gübre+sığır gübresi uygulamasından; en yüksek net karın ise yeşil gübre +sığır gübresi uygulamasından elde edildiği belirlenmiştir.	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Batı Akdeniz’de Melezleme Yoluyla Yeni Nar Çeşitlerinin Geliştirilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü
Proje Çalışanları	Alpaslan ŞAHİN, Dr. Süleyman BAYRAM
Proje Tarihi	1994-Devamlı
Proje Çıktıları: Bu çalışma Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Kayaburnu Meyvecilik Bölümü’nde 1990 yılında başlamıştır. Melezleme ıslahı programı kapsamında Hicaznar, 07 N 15 ve 33 N 26 çeşitlerinin karşılıklı melezlenmiş ve Hicaznar’ın kendilenmiş ve açık tozlanmış bireyleriyle Hicaznar ile Fellahyemez (01 N 04) ve Ernar (07 N 03) çeşitlerinin kendilenmesi ve karşılıklı melezlenmesi sonucu elde edilen bireylerin içinden ön seçimi yapılarak değerlendirme parsellerine dikilmiş olan genotiplerin çeşit olabilme bakımından özellikleri incelenmiştir. Bu çalışmanın amacı; kabuk rengi tam kırmızı olan, taneleri koyu kırmızı, yumuşak çekirdekli, erken, orta ve geç mevsimde olgunlaşan, tatlı, mayhoş ve ekşi nar çeşitlerinin geliştirilmesidir. İri taneli, bol sulu, çatlama eğilimi az meyveler ve dip sürgünü verme eğilimi az bitkiler aranan diğer özelliklerdir. Projenin ilk ara sonuç raporu 1999, ikincisi 2007 yılında hazırlanmış olup bunun sonucuna göre ise 2009 yılında BATEM Esinnar, BATEM Hicrannar, BATEM Yılmaznar ve BATEM Onurnar nar genotipleri, Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü adına çeşit olarak tescil ettirilmiştir. Geriye kalan 7 genotipin ise 2010-2012 yılları arasında fenolojik ve pomolojik özellikleri incelenmiş, bunlardan ikisinin tatlı, dördünün mayhoş ve birinin ekşi; çekirdek sertliği yönünden ise beşinin orta sert çekirdekli, ikisinin yumuşak çekirdekli birey olduğu tespit edilmiştir. Yapılan değerlendirmede ebeveynlerin ve nar tiplerinin aldıkları toplam puanlar karşılaştırıldığında sadece 29-34 nar tipinin bütün ebeveynlerden daha yüksek puan aldığı, diğer nar tiplerinin ise Ernar (07 N 03) ebeveyn çeşidi hariç diğer ebeveynlerden daha düşük puan aldıkları belirlenmiştir. İncelenen birçok özellik yönünden 29-34 nar tipinin çok üstün özelliklere sahip olsa da çok geççi olmasından dolayı meyvelerinde büyük oranda çatlama olması, bu genotipin ticari bir çeşit olarak üretilmesini sınırlandıracağı belirlenmiştir. Diğer genotiplerin ise olumsuz birçok özellikleri yönünden ticari olarak üretilmesi önerilmemektedir.	

 A 7

AVOKADO

Avokado çalışmaları Ülkemizde 1968 yılında başlamış, ilk etapta Hass, Fuerte, Bacon, Zutano çeşitleri getirilmiş, Alanya'da getirilen fidanlar zaman içinde çoğaltılmış ve üç aşamalı çeşit adaptasyon projesi yapılmış ilk aşamada Hass, Fuerte, Bacon, Zutano çeşidi ve 1980'li yıllarda 38 çeşit daha Kaliforniya ve Korsika'dan getirtilerek Adaptasyon çalışmaları yapılarak verimlilik, meyve kalitesi, hasat zamanı, iklim koşullarına dayanıklılık gibi faktörler göz önüne alınarak uygun çeşitlerin seçilmesi amaçlanmıştır. 2004 yılında çeşit adaptasyon projesinin üçüncü aşaması da tamamlanmış 7 ticari çeşit 4 anaç olmak üzere 11 çeşit tescil ettirilmiştir.

1980 'li yıllarından bugüne Avokado ile ilgili adaptasyon harici aşılama yöntemleri, çoğaltma, hasat zamanı, mutasyon ıslahı, anaç ile ilgili çalışmalar yapılmış ve yapılmaya devam etmektedir.

Avokado çalışmalarının önümüzdeki dönemlerde soğuğa tolerant kaliteli verimli yeni çeşitler elde etmeye yönelik olması aynı zamanda mutasyon ıslahı, aşılama yöntemleri ve vegetatif çoğaltma çalışmalarına yönelik olması görüşündeyiz.

Proje Başlığı	Antalya ve Alanya Koşullarında Avokado Çeşitlerinin Adaptasyonu
Projeyi Yürüten Kuruluş	Turunçgiller Araştırma Enstitüsü
Proje Çalışanları	Ayhan DOĞRULAR, Mehmet TUNCAY, Aliye ŞENGÜLER
Proje Tarihi	1969-1983
Proje Çıktıları: Projede Hass, Fuerte, Bacon, Zutano çeşitleri Alanya'da çoğaltılmış daha sonra dikimleri gerçekleştirilmiş elde edilen veriler 4 çeşidin bölgeye uyum sağlayacağı sonucuna varılmıştır.	

Proje Başlığı	Avokado Çeşit Adaptasyonu I
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Aliye DEMİRKOL
Proje Tarihi	1975-1991
Proje Çıktıları: Akdeniz sahil şeridinde yetiştirilme imkanı bulunan avokado meyve türünün, Ülkemizde ticari yetiştiriciliğini yaygınlaştırmak amacıyla; başlangıçta Kaliforniya'dan önemli 4 ticari avokado çeşidi (Fuerte, Hass, Bacon ve Zutano) getirtilerek, Akdeniz kıyı şeridindeki 5 farklı ekolojik yörede adaptasyona alınmıştır. Bu çalışma, Antalya ve Dalaman ekolojik koşullarında, bu çeşitlerin çiçek fenolojisi, meyve pomolojik özellikleri ile ağaç özellikleri ve iklim şartlarından etkilenme durumlarına ait sonuçları içermektedir. Sonuçta her 4 çeşidin de bölgeye adapte olabildikleri ve ticari yetiştiriciliklerinin yapılabileceği doğrultusunda bulgular elde edilmiştir.	

Proje Başlığı	Antalya Ekolojik Koşullarında Bazı Önemli Avokado Çeşitlerinde Uygun Aşılama Yöntem ve Zamanının Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye Araştırma Enstitüsü
Proje Çalışanları	Doç. Dr. Önder TUZCU, H. Ayhan DOĞRULAR, Aliye DEMİRKOL, Dr. Mustafa KAPLANKIRAN, Araş. Gör. Turgut YEŞİLOĞLU
Proje Tarihi	1980-1986
Proje Çıktıları: Antalya ekolojik koşullarında avokadolarda uygulanacak en uygun aşılama yöntem ve zamanını belirlemek için yapılan bu çalışmada, aşı tiplerinin çeşitlere göre farklılık gösterdiği ve genelde yandan kalem aşısı ve kabuk altı aşısı bütün çeşitlerde, "T" göz aşısı 8-	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

22 nisan, yarma göz aşısı 8 nisan – 23 mayıs, yarma aşısı ve diltikli İngiliz aşısı 10 mart - 8haziran arasında, Bacon yama göz aşısı 8 nisan-8 haziran, yarma aşısı 8 nisan-23 mayıs, diltikli İngiliz aşısı 22 nisan-23 mayıs arasında; Hass çeşidinde, yama göz aşısı, yarma aşısı ve diltikli İngiliz aşısı 9 mayıs ve 8 haziran tarihlerinde; Zutanoda ise yama göz aşısı 8 haziranda, Yrma aşısı 8 nisan-9 mayıs ve diltikli İngiliz aşısı 8 nisan-23 mayıs tarihleri arasında %80 ve daha yüksek bir aşısı tutma oranı göstermişlerdir.

Proje Başlığı	Avokado Çeşit Adaptasyonu II
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Aliye DEMİRKOL
Proje Tarihi	1992-1997
Proje Çıktıları: Akdeniz sahil şeridinde yetiştirilme imkanı bulunan avokado meyve türünün, Ülkemizde ticari yetiştiriciliğini yaygınlaştırmak amacıyla; başlangıçta Kaliforniya'dan önemli 4 ticari avokado çeşidi (Fuerte, Hass, Bacon ve Zutano) getirtilerek, Akdeniz kıyı şeridindeki 5 farklı ekolojik yörede adaptasyona alınmıştır. Daha sonra çeşitlerin sayısı 42'ye ulaşmıştır. Bu çalışmada, Antalya-Serik koşullarında 27 çeşit için yürütülen denemelerde elde edilen fenolojik gözlemler, pomolojik karakterler, ağaç karakteristikleri ve iklim şartlarına dayanıklılık sonuçları sunulmaktadır. Bu çalışmanın sonunda 15 çeşidin ümitvar olabileceği bulundu. Ancak en son seçimi yapmak için 2-3 yıl daha bu çeşitlerin verimliliklerinin, meyve kalitesinin, iklim şartlarına dayanıklılığın ve hasat zamanının gözlenmesi gerektiği ortaya çıkmıştır.	

Proje Başlığı	Antalya Koşullarında Yetiştirilen Bazı Avokado Çeşitleri Üzerinde Biyolojik, Morfolojik ve Fizyolojik Araştırmalar
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Aliye DEMİRKOL
Proje Tarihi	1994-1997
Proje Çıktıları: Bu çalışmada Antalya koşullarında yetiştirilmekte olan önemli standart çeşitlerimizden Fuerte, Hass, Bacon ve Zutano avokadolarının bazı biyolojik, morfolojik ve fizyolojik özellikleri araştırılmıştır. Bu amaçla yürütülen çalışmalar 3 yıl sürmüştür. Araştırmalar sonucunda denemeye alınan çeşitlerin çiçek açma zamanlarının çeşitlere ve yıllara göre farklılık gösterdiği ve çiçeklenme periyotlarının 10-14 hafta sürdüğü belirlenmiştir. En erken çiçeklenmenin Fuerte, en geç çiçeklenmenin ise Hass çeşidinde meydana geldiği görülmüştür. Çalışmalarda çeşitlere ve yıllara göre değişen meyve tutum oranlarının ortalama % 0.05 ile % 0.5 arasında gerçekleştiği saptanmıştır. Öte yandan çiçeklenme, meyve tutumu ve meyve gelişimi üzerine özellikle sıcaklık ve nemin önemli ölçüde etkili olduğu belirlenmiştir.	

Proje Başlığı	Avokado Çeşit Adaptasyonu III
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Aliye DEMİRKOL, Süleyman BAYRAM, M. Alper ARSLAN
Proje Tarihi	1997-2004
Proje Çıktıları: Bu proje sonunda Akdeniz sahil şeridinde ticari olarak yetiştiriciliği yapılabilecek 7 çeşit ve 4 anaç belirlenmiş ve 2006 yılında tescili BATEM üzerine yapılmıştır.	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Avokadonun Bileşim Unsurları ve Yağ Asidi Kompozisyonunun Hasat ve Yeme Olgunluğuna Göre Değişimi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Doç. Dr. F. ÖZDEMİR, Aliye DEMİRKOL
Proje Tarihi	1999
Proje Çıktıları: Bu araştırmada Bacon, Fuerte, Hass ve Zutano avokado(<i>Persea americana</i> Mill.) meyvelerinin bazı fiziksel ve kimyasal özellikleri iki farklı hasat zamanının hasat sonrası olgunlaşma periyodunda araştırılmıştır.	

Proje Başlığı	Bazı Avokado Çeşitlerinde Hasat Zamanını Belirlemek İçin Fizyolojik Parametrelerin Kullanılması (Yük. Lis. Tezi)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü
Proje Çalışanları	Süleyman BAYRAM
Proje Tarihi	2005-2006
Proje Çıktıları: Bu çalışmada; ülkemizde avokado üretiminin % 60'ını sağlayan Antalya Bölgesi'nde yetiştirilen Hass, Fuerte, Bacon ve Zutano çeşitlerinin olgunluk zamanının ve derim periyodunun belirlenmesi çalışılmıştır.	

Proje Başlığı	Mexicola Avokado Çeşidinin Yarı Odunsu Çeliklerinin Köklenmesinde Farklı <i>Agrobacterium Rubi</i> Irklarının Etkileri
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü
Proje Çalışanları	M. Alper ARSLAN
Proje Tarihi	2010-2011
Proje Çıktıları: Bu tez çalışması ile 2010 yılı Nisan ayında Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nden alınan Mexicola avokado çeşidinin yarı odunsu çeliklerinin köklenmesinde farklı <i>Agrobacterium rubi</i> ırklarının (A1, A16, A18) etkileri incelenmiştir. Bu amaçla alınan çeliklere 4000 ppm IBA ve A1, A16, A18 <i>Agrobacterium rubi</i> ırkları ayrı ayrı ve IBA ile birlikte (4000 ppm IBA +A1, 4000 ppm IBA +A16 ve 4000 ppm IBA+ A18) denenmiştir. Araştırmanın sonucunda; çelik alımından beş ay sonra kallus oluşumu gözlenmiş, yedi ay sonra ise en fazla köklenen çelik sayısı (6,33), en uzun kök uzunluğu (6,70 cm), en fazla kök sayısı (3,86 adet), en çok köklenme oranı (% 42,22) ile 4000 ppm IBA + A18 kombinasyonunda gerçekleşmiştir.	

Proje Başlığı	Bazı Avokado Çeşitlerinde Anaç ve Kalem Uyuşması Üzerine Araştırmalar
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü
Proje Çalışanları	Süleyman BAYRAM
Proje Tarihi	2010-2013
Proje Çıktıları: Bu çalışmada Bazı avokado çeşitlerinin anaç özelliklerinin belirlenmesi amacıyla ülkemizde avokado fidan yetiştiriciliğinde anaç olarak kullanılan Topa Topa ve Mexicola çeşitleri ile ticari olarak yetiştirilen Bacon, Fuerte, Hass, Zutano çeşitlerinde çalışılmıştır.	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Avokado Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi (Çatı Proje) Mutasyon Islahı ile Avokado 'Hass' Çeşidinden Yeni Genotiplerinin Elde Edilmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü
Proje Çalışanları	M. Alper ARSLAN, Dr. Süleyman BAYRAM, Zeynep ERYILMAZ
Proje Tarihi	2015-2020
Proje Çıktıları: Bu çalışmada Hass çeşidinin aşı kalemlerine ⁶⁰ Co kaynağı kullanılarak 15,20 ve 25 Gray dozunda gama ışını kullanılmış ve ışınlanmış gözlerle M ₁ V ₃ generasyonu oluşturulacaktır, meyve iriliği artırılmaya çalışılacaktır.	

YENİDÜNYA

Enstitümüzde yürütülen Yenidünya ile ilgili çalışmalar ilk 1968 yılında Bölgemiz koşullarına uygun yenidünya çeşitlerinin belirlenmesi için bugünkü ismi Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü (BATEM) olan Antalya Narenciye Araştırma Enstitüsü'nde başlamıştır. Yürütülen ilk adaptasyon çalışması 1981 yılında sonuçlanmış ve Akko XIII, Gold Nugget, Tanaka, Uzun Çukurgöbek, Yuvarlak Çukurgöbek ve Hafif Çukurgöbek çeşitleri, Antalya ve yöresi için uygun olarak belirlenmiştir.

BATEM (eski ismi Antalya Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü) bünyesinde 1983-1992 yılları arasında Antalya, Finike ve Sultanhisar ekolojilerinde yürütölüp sonuçlandırılan 2. adaptasyon çalışmasında ise Champagne de Grasse, Sayda ve Ottawiani çeşitleri her 3 ekoloji içinde en uygun çeşitler olarak belirlenmiştir.

BATEM' de yürütülen adaptasyon çalışmalarının devamında 1993- 2005 yılları arasında; farklı bölgelerde iyi özellik gösteren ve seleksiyon yolu ile seçilmiş tipler ile birlikte, yurtdışından getirilen çeşitlerle Antalya bölgesinde yeni adaptasyon çalışmaları yürütölmüştür. Bu amaçla 46 tip/çeşit ile bir değerlendirme parseli kurulmuş ve çiçeklenme durumları ile meyve özellikleri incelenmiştir. Çalışmalar sonucunda daha önceki adaptasyon çalışmaları sonuçlarına uygun olarak üreticiye önerilen çeşitlerin yanı sıra Kıbrıs'tan seleksiyon yolu ile seçilmiş ve çalışmalara dahil edilmiş tipler bölgemizde iyi performans göstermiştir. Kıbrıs seleksiyonu olarak seçilen 3 tip 2014 yılında Aykut, Tepe ve Demir isimleriyle Enstitümüz adına tescil edilmiştir.

Ayrıca Antalya koşullarında iyi sonuç veren verimli, kaliteli, çekirdek oranı düşük ve albenisi fazla çeşitler geliştirmek amacı ile 1993 yılında melezleme çalışmaları ile başlayan diğer bir projede; 13 tip ümitvar bulunmuş ve gözlem parseline alınmıştır. Bu melezlerde tescil amaçlı gözlemlere devam edilmektedir.

Çeşit geliştirme çalışmalarının yanı sıra

- Tohum Muhafazası, Çöğür Üretimi ve Uygun Aşı Şekli ile Zamanının Saptanması Üzerine Araştırmalar
- Yenidünya (*Eriobotrya japonica* Thunb Lindl.)'larda Fizyolojik, Biyolojik ve Morfolojik Araştırmalar
- Yenidünya Anaç Projesi
- Farklı Anaçların Akko XIII ve Gold Nugget Yenidünya Çeşitlerinde Meyve Kalitesi ve Muhafazası Üzerine Etkileri

konularında çalışmalar yürütölmüştür.

Gelecekte, değişen tüketici isteklerine bağlı olarak şu anda üretimi yapılan çeşitlerden daha kaliteli çeşitlerin geliştirilmesi bir zorunluluk halini almıştır.

Çeşit geliştirmeye yönelik yapılması planlanan bundan sonraki çalışmalarda mutlaka çekirdeksizlik ya da düşük oranda çekirdek miktarı özelliğinin aranması gereklidir.

İslah çalışmaları yolu ile tüketici tercihine uygun lezzetli, albenisi fazla ve az çekirdekli ya da çekirdeksiz çeşitlerin geliştirilip üreticiye sunulması meyveye olan ilgiyi artırabilir. Karaleke hastalığı yetiştiricilikte önemli bir sorundur. Karaleke hastalığına tolerantlı çeşitlerin geliştirilmesi de bir zorunluluktur ve bu çeşitlerin üretime kazandırılması üreticinin bu meyveye olan ilgisini artırabilir.

Yenidünyanın ekonomik önemi kış meyvelerinin azaldığı yaz meyvelerinin de henüz çıkmaya başladığı ilkbaharda olgunlaşmasından kaynaklanmaktadır. İslah çalışmaları mevcut erkenci çeşitlerin yanı sıra daha erkenci çeşitlerin elde edilmesine yönelik planlanmalıdır.

Ayrıca örtüaltı yetiştiricilik erkencilik için önemli bir fırsat olarak değerlendirilmelidir. Örtüaltı yetiştiricilik de karaleke hastalığına karşı hemen hemen hiç mücadele

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

yapılmamaktadır (Durceylan ve ark., 1997). Bu nedenlerle örtü altı yetiştiricilik teşvik edilmeli ve konu ile ilgili yetiştirme teknikleri üzerine çalışmalar yürütülmelidir. Depolama ve soğuk zinciri uygulanması yaygınlaştığı takdirde yenedünya üretildiği yerde tüketilen meyve olmaktan çıkacak, uzak pazarlara ulaşabilecektir. İhracat oranı yükseltilebilirse, üretim miktarının artacağı düşünülmektedir. Yenedünyanın muhafazası konusunda ülkemizde önemli bilgi ve uygulama açıklığı bulunmaktadır. Bu konuda çalışmalar yürütülmeli ve sonuçlar hızlı bir şekilde üreticiye sunulmalıdır. Diğer meyve türlerinde olduğu gibi yenedünya meyvesinin de farklı değerlendirme yöntemleri (reçel, şarap, kurutulmuş ürün vb gibi) geliştirilmeli, ikinci ve üçüncü sınıf ürünlerin bu şekilde değerlendirilmesi sağlanmalıdır. Bu sayede üretici ıskartaya ayırmış olduğu meyveyi de değerlendirmiş ve karlılık düzeyini artırmış olacaktır. Bu sisteme uygun olan teknolojinin geliştirilmesi ve gıda tabanlı araştırmaların yapılması gereklidir.

Proje Başlığı	Yenedünya (<i>Eriobotria japonica</i> Thunb Lindl.) Çeşitlerinin Morfolojik ve Pomolojik Olarak Tetkiki ve Bölgeye Uygun Çeşitlerin Tespiti
Projeyi Yürüten Kuruluş	Turunçgiller Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Şenes DEMİR
Proje Tarihi	1968-1981
Proje Çıktıları: Oniki yıl süreyle yürütülen bu çalışmada, erken bir dönemde olgunlaşan ve yüksek fiyatla alıcı bulan, fakat ülkemizde tohumdan oluşmuş bulunan ağaçlarla üretimi yapılan yenedünya meyve türü için, Antalya koşullarına en uygun çeşidin belirlenerek yayılması amaçlanmıştır. 12 yerli ve 5 yabancı çeşidin materyal olarak kullanıldığı araştırmada, karaleke hastalığı, taşınmaya uygunluk ve dölleme biyolojileri üzerinde de durulmuştur. Çalışma sonucunda, Akko XIII çeşidi ile Gold Nugget, Tanaka ve Hafif Çukur göbek çeşitlerinin diğerlerine üstünlük gösterdiği saptanmıştır.	

Proje Başlığı	Yenedünya (<i>Eriobotrya japonica</i> Thunb Lindl.)'larda Tohum Muhafazası, Çöğür Üretimi ve Uygun Aşı Şekli ile Zamanının Saptanması Üzerine Araştırmalar
Projeyi Yürüten Kuruluş	Turunçgiller Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Şenes DEMİR
Proje Tarihi	1982-1985
Proje Çıktıları: Proje 1982 yılında başlamış olup, tohum muhafazası ve çöğür üretimi çalışmalarında Akko I, Anaçlık tip, Yuvarlak armudi ve Hafif Çukurgöbek çeşitleri, uygun aşı zamanı ve aşı şeklinin belirlenmesinde Akko XIII ve Tanaka çeşitleri materyal olarak kullanılmış, aşı tipi olarak da (T) , yama ve odunlu göz aşı yöntemleri uygulanmıştır. Aşılama çalışmalarına ilişkin veriler “üç faktörlü deney” tertibine göre değerlendirilmiştir. Sonuçta, yenedünya tohumlarının uygun koşullarda saklanması halinde 9 ay süreyle çimlenme yeteneklerini korudukları, Akko I ve Anaçlık tip tohumlarının daha çabuk çimlenip daha kuvvetli gelişen çöğürler verdikleri belirlenmiştir. Akko XIII çeşidinin aşı tutma oranı, Tanaka çeşidinden daha yüksek olup, en uygun aşılama zamanı mart başı ile mayısın ilk yarısı arasındaki devre olmaktadır. En uygun aşı tipi olarak da her iki yıl ve çeşitte Yama aşı bulunmuştur. Bu aşı tipini (T) ve odunlu göz aşısı izlemektedir. Aşıların gelişme durumları ise, Akko XIII çeşidinin aşıları Tanaka çeşidinden daha kuvvetli büyümekte, aşı tutma oranının sonbahar devresinde düşük olmasına rağmen, aşılar ilkbahar aşılarından daha kuvvetli gelişmekte, her iki çeşitte de Yama aşı, gelişme yönünden öteki aşı tiplerinden daha iyi sonuç vermektedir.	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Yenidünya (<i>Eriobotrya japonica</i> Thunb Lindl.)’larda Fizyolojik, Biyolojik ve Morfolojik Araştırmalar
Projeyi Yürüten Kuruluş	Turunçgiller Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Çukurova Üniversitesi
Proje Çalışanları	Şenes DEMİR
Proje Tarihi	1981-1989
Proje Çıktıları: Çalışma Akko XIII, Tanaka, Hafif Çukurgöbek, Yuvarlak Çukurgöbek ve Uzun Çukurgöbek çeşitlerinde yürütülmüştür. Yenidünyalarda tomurcuk oluşumu ve çiçek organ taslaklarının oluşum ve gelişim safhaları, ele alınan çeşitlerin tamamında aynı sırayı izlemiş ancak bu safhaların tarihleri çeşitlere göre farklı bulunmuştur. Fenolojik gözlemler sonucu, Akko XIII, Hafif Çukurgöbek ve Uzun Çukurgöbek çeşitlerinin en erken çiçeklendiği belirlenmiştir. Yenidünya çeşitlerinin çiçek tozları en iyi %10 ve %15 konsantrasyonlarındaki şeker eriyiklerinde çimlenmiştir. En yüksek çimlenme oranı, Yuvarlak Çukurgöbek , Akko XIII ve Gold Nugget’da görülmekle birlikte ele alınan çeşitlerin tamamında çimlenme oranı %30’un üzerinde olmuştur. Kendileme sonucu, Gold Nugget, Akko XIII, Tanaka, ve Hafif Çukurgöbek kendine kısmen verimli; Uzun Çukurgöbek mutlak kendine kısır olarak belirlenmiştir. Karşılıklı tozlama çalışmalarında, ele alınan çeşitlerin meyve tutum oranlarının tozlayıcıya göre değiştiği görülmüştür. Ele alınan çeşitlerden Gold Nugget, Tanaka ve Akko XIII’de serbest tozlanma sonucu meyve tutum oranı en yüksek olmuştur. Meyve büyüme eğrileri, genellikler çeşitlere göre az çok farklı bir görünüm almış ve bu eğriler “sigmoid” in bir parçası şeklinde olmuştur. Denemeye alınan çeşitlerde, kendileme sonucu meyve tutumu serbest tozlamadan daha düşük, meyve ağırlığı daha az, çekirdek oranı daha yüksek olurken, öteki meyve özelliklerinde önemli bir fark bulunmamıştır. Yenidünyalarda partenokarp ve az çekirdekli meyve elde edilmesinde en etkili hormon olarak GA belirlenmiştir.	

Proje Başlığı	Yenidünya (<i>Eriobotrya japonica</i> Lindl.) Çeşitlerinin Adaptasyonu
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Dr. Şenes DEMİR, Hüseyin YALÇINKAYA
Proje Tarihi	1986-1991
Proje Çıktıları: Çalışmaların değerlendirilmesi sonucu, Akko XIII, Gold Nugget , Tanaka, Champagne de Grasse , Ottawiani, Hafif Çukurgöbek, Uzun Çukurgöbek, ve Sayda çeşitleri Serik, Finike ve Sultanhisar lokasyonlarının tamamında en uygun çeşitler olarak belirlenmiştir.	

Proje Başlığı	Yenidünya Anaç Projesi (Ara Sonuç) (TAGEM)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Dr. Şenes DEMİR, Hüseyin YALÇINKAYA
Proje Tarihi	1986-1993
Proje Çıktıları: Quince A ve C ayva anaçları ile yerel 14 ayva tipi, 15 yenidünya ve 3 akdiken çeşit ve tipi materyal olarak kullanılmıştır. Sonuçta en yüksek tohum çimlenmesi Merkez II ve Anaçlık Tip’de en iyi köklenme Quince ayva anaçlarında saptanmıştır. Yenidünyalarda Merkez IV Akko I çöğürleri, ayvalardan Quince A ve Yeşilbayır I çelikleri en hızla gelişirken, Finike II, Merkez III çöğürleri ile Quince C en yavaş gelişmiş, akdikenler bu iki grubun arasında yer almıştır. Bu anaçların aşılınması sonucunda çap ve boy olarak en kuvvetli gelişme Akko I, Alanya IV ve en zayıf gelişme, akdiken ile Merkez III anaçları üzerinde aşılı çeliklerde belirlenmiştir.	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Yenidünya Anaç Projesi (Ara Sonuç) (TAGEM)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Dr. Şenes DEMİR, M. Esat DURCEYLAN
Proje Tarihi	1986-1998
Proje Çıktıları: Anaç olarak yenidünya, Quince A, Ayva anacı ve Akdiken 'in ele alındığı bu çalışmada anaçların Akko XIII, Gold Nugget, Hafif Çukurgöbrk ve Sayda çeşitlerinde ağaç, çiçeklenme ve meyve özellikleriyle olgunlaşma dönemleri ve iklim koşullarından etkilenme durumları gibi konularda yapabilecekleri etkiler araştırılmıştır. Bu anaçlardan elde edilen bulgular ışığında ele alınan özellikler yönünden Merkez I, Anaçlık tip, Akdiken ve Quince A anaçları üzerinde önemle durulması gerektiği sonucuna varılmıştır.	

Proje Başlığı	Yenidünya (<i>Eriobotrya japonica</i> Thunb Lindl.)'larda Fizyolojik, Biyolojik ve Morfolojik Araştırmalar
Projeyi Yürüten Kuruluş	Turunçgiller Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Çukurova Üniversitesi
Proje Çalışanları	Şenes DEMİR
Proje Tarihi	1981-1989
Proje Çıktıları: Çalışma Akko XIII, Tanaka, Hafif Çukurgöbek, Yuvarlak Çukurgöbek ve Uzun Çukurgöbek çeşitlerinde yürütülmüştür. Yenidünyalarda tomurcuk oluşumu ve çiçek organ taslaklarının oluşum ve gelişim safhaları, ele alınan çeşitlerin tamamında aynı sırayı izlemiş ancak bu safhaların tarihleri çeşitlere göre farklı bulunmuştur. Fenolojik gözlemler sonucu, Akko XIII, Hafif Çukurgöbek ve Uzun Çukurgöbek çeşitlerinin en erken çiçeklendiği belirlenmiştir. Yenidünya çeşitlerinin çiçek tozları en iyi %10 ve %15 konsantrasyonlarındaki şeker eriyiklerinde çimlenmiştir. En yüksek çimlenme oranı, Yuvarlak Çukurgöbek , Akko XIII ve Gold Nugget'da görülmekle birlikte ele alınan çeşitlerin tamamında çimlenme oranı %30'un üzerinde olmuştur. Kendileme sonucu, Gold Nugget, Akko XIII, Tanaka, ve Hafif Çukurgöbek kendine kısmen verimli; Uzun Çukurgöbek mutlak kendine kısır olarak belirlenmiştir. Karşılıklı tozlama çalışmalarında, ele alınan çeşitlerin meyve tutum oranlarının tozlayıcıya göre değiştiği görülmüştür. Ele alınan çeşitlerden Gold Nugget, Tanaka ve Akko XIII'de serbest tozlanma sonucu meyve tutum oranı en yüksek olmuştur. Meyve büyüme eğrileri, genellikle çeşitlere göre az çok farklı bir görünüm almış ve bu eğriler "sigmoid" in bir parçası şeklinde olmuştur. Denemeye alınan çeşitlerde, kendileme sonucu meyve tutumu serbest tozlamadan daha düşük, meyve ağırlığı daha az, çekirdek oranı daha yüksek olurken, öteki meyve özelliklerinde önemli bir fark bulunmamıştır. Yenidünyalarda partenokarp ve az çekirdekli meyve elde edilmesinde en etkili hormon olarak GA belirlenmiştir.	

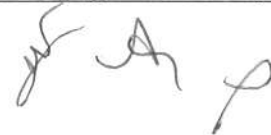
Proje Başlığı	Yenidünya Anaç Projesi (Ara Sonuç) (TAGEM)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Dr. Şenes DEMİR, Hüseyin YALÇINKAYA
Proje Tarihi	1986-1993
Proje Çıktıları: Quince A ve C ayva anaçları ile yerel 14 ayva tipi, 15 yenidünya ve 3 akdiken çeşit ve tipi materyal olarak kullanılmıştır. Sonuçta en yüksek tohum çimlenmesi Merkez II ve Anaçlık Tip'de en iyi köklenme Quince ayva anaçlarında saptanmıştır. Yenidünyalarda Merkez IV Akko I çöğürleri, ayvalardan Quince A ve Yeşilbayır I çelikleri en hızla gelişirken, Finike II, Merkez III çöğürleri ile Quince C en yavaş gelişmiş, akdikenler bu iki grubun arasında yer almıştır. Bu anaçların aşılınması sonucunda çap ve boy olarak en kuvvetli gelişme Akko I, Alanya IV ve en zayıf gelişme, akdiken ile Merkez III anaçları üzerinde aşılı çeliklerde belirlenmiştir.	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Antalya Bölgesine Uygun Yenidünya Çeşitlerinin Adaptasyon Projesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü
Proje Çalışanları	Seyla TEPE, Ertuğrul TURGUTOĞLU
Proje Tarihi	1993- 2005
Proje Çıktıları: Deneme 1993 yılında seleksiyon ve introdüksiyon çalışmalarıyla başlamıştır. 1996 yılında Gold Nugget, Akko XIII, Champagne de Grasse, Sayda, Dr. Trabut, BB, Madam Marie, Saint Michel, Uzun Çukurgöbek, Hafif Çukurgöbek, Ottawiani, Kanro, Victor, Baffico, Taza ve Kıbrıs, Antalya merkez, Alanya, Kumluca, Gazipaşa, Manavgat, Finike den selekte edilmiş tipler olmak üzere 46 tip ve çeşitle deneme bahçesi tesisi edilmiştir. 2000 yılından itibaren fenolojik gözlemlere, 2001 yılından itibaren ise pomoloji çalışmaları ve fenolojik gözlemler yapılmıştır. Yenidünya çeşit ve çeşit adaylarının Antalya koşullarında verim ve meyve kalitesi yönünden vereceği sonuçlar araştırılmıştır. Çalışmaların değerlendirilmesi sonucu;G 1 (Güzelyurt), G2 (Güzelyurt), G4 (Güzelyurt), G5 (Güzelyurt), KKTC 4, Dr.Trabut çeşitlerinin ve çeşit adaylarının Antalya koşullarında öteki çeşit ve çeşit adaylarına göre üstünlük gösterdiği saptanmıştır.	

Proje Başlığı	Melezleme Islahı İle Yenidünya Çeşit Geliştirme Projesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü
Proje Çalışanları	Seyla TEPE, Ertuğrul TURGUTOĞLU (2000-2014), Alper ARSLAN (2014-...)
Proje Tarihi	1993- Devamlı (1999, 2006, 2010,2015 Ara Sonuç)
Proje Çıktıları: 1993 yılında yapılan melezlemeler sonucu elde edilen 1050 melez bireyden 2000 yılında 180 , 2001 yılında 180 bireyden 54 tanesi ve 2006 yılında 54 taneden 13 tanesi ümitvar görülmüş ve gözlem parseline alınması için gerekli hazırlıklar yapılmış, aşılar yapılarak gözlem parseli için fidan yetiştirilmeye başlanmıştır. 2010 yılında tamamlanan ilk aşamasında çeşitlerin kombinasyon melezlerinin çiçeklenme, erkencilik- geççilik ve meyve kalitesi konuları araştırılmıştır. Sunulan yeni teklifle birlikte projenin ismi Yenidünya Çeşit Geliştirme Projesi II. Ümitvar Genotiplerin Performanslarının Belirlenmesi olarak değişmiştir. Projenin ikinci diliminde bu 13 melez birey meyve kalitesi, erkencilik- geççilik, çiçeklenme ve muhafazaya dayanıklılık bakımından değerlendirilecektir. Projenin sonunda belirlenen melezler tescil edilerek üreticiye sunulacaktır.	

Proje Başlığı	Farklı Anaçların Akko XIII ve Gold Nugget Yenidünya Çeşitlerinde Meyve Kalitesi ve Muhafazası Üzerine Etkileri (Doktora Tezi)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Süleyman Demirel Üniversitesi, Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü
Proje Çalışanları	Seyla TEPE, Prof. Dr. Mehmet Ali KOYUNCU (Danışman)
Proje Tarihi	2009-2010
Proje Çıktıları: Tez çalışmasının sonucunda; meyve kalite kriterlerine göre çeşit olarak Gold Nugget, anaç olarak ise ayva ve yenidünya anacının yenidünya yetiştiriciliği için daha uygun olabileceği sonucuna varılmıştır. Muhafaza çalışmalarında; meyvelerin kalitelerini kaybetmeden, soğukta ve streç film uygulamasıyla 30 gün, manav koşullarında ise 6 gün muhafaza edilebileceği ve Akdiken anacının muhafaza için uygun olmadığı belirlenmiştir.	

TRABZON HURMASI

Akdeniz bölgesinde yapılan seleksiyonla, farklı trabzonhurma tipleri belirlenmiş, bunlar üzerinde yapılan ayrıntılı çalışmalarla adaptasyon denemelerine alınmaya değer bulunan çeşit adayları seçilmiştir.

Proje Başlığı	Akdeniz Bölgesi Trabzonhurma Seleksiyonu
Projeyi Yürüten Kuruluş	Turunçgiller Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Serap ONUR, Tülay TAŞDEMİR, Gülhan ÖNCE
Proje Tarihi	1983-1986
Proje Çıktıları: Batı Akdeniz yöresinde üç yıl süre ile yapılan seleksiyon çalışmaları sırasında farklı özelliklere sahip 20 tip üzerinde çalışılmıştır. Bunlar olgunluk zamanlarına göre erkenci, orta mevsim ve geççi olmak üzere 3 gruba ayrılmış ve meyve iriliği, rengi, tat kalitesi ve kuru maddeleri dikkate alınarak her grup içinden üstünlük gösteren toplam 6 çeşit(07TH06, 07TH05, 07TH13, 07TH17, 07TH18 ve 07TH14) seçilmiştir. Bu çeşitlerle ve dünyada en çok tanınan Fuyu ve Hachiya çeşitleriyle bir adaptasyon denemesi yapılacaktır. Sonuçta bölgeye uygun standart Trabzon hurması çeşitleri belirlenmiş olacaktır.	

Proje Başlığı	Trabzonhurma Çeşitlerinin Adaptasyonu
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Serap ONUR
Proje Tarihi	1985-1993
Proje Çıktıları: 1985-87 yılları arasında yapılan Batı Akdeniz yöresi Trabzonhurma seleksiyonu çalışmaları sonunda seçilen 6 Trabzonhurma çeşidine(07TH06, 07TH05, 07TH13, 07TH17, 07TH18 ve 07TH14) ilaveten 2 Japon orijinli çeşitle bir adaptasyon denemesi kurulmuştur. Bu deneme 5 yıllık süre içinde tip ve çeşitler üzerinde fenolojik ve pomolojik çalışmalar yapılmıştır. Çalışmalar sonucu farklı olgunluk zamanlarına ve farklı özelliklere sahip 4 Trabzonhurma çeşidi Antalya yöresi için ümitvar çeşitler olarak seçilmişlerdir.	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

PİKAN

Türkiye'ye ilk pikan cevizi 1953 yılında tohum olarak ABD' den getirilmiş ve tohumdan üretim yapılmıştır. Ancak pikan cevizi ile ilgili asıl çalışmalar 1969 yılında FAO kanalıyla İsrail'den getirilen 14 kültür çeşidi ile başlatılmıştır. 1977 yılında BATEM (mülga Turunçgiller Araştırma Enstitüsü) tarafından, 1983 yılından itibaren de Alanya Meyvecilik Üretim istasyonunda bazı çeşitlerin fidan üretimi yapılarak üreticilere verilmeye başlanmıştır. Halen Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından Choctaw, Mahan, Wichita ve Western Schley(tozlayıcı) çeşitlerinin fidan yetiştiriciliği yapılmakta ve üreticilere satılmaktadır.

Proje Başlığı	Önemli Bazı Pikan Cevizi Çeşitlerinin Antalya Bölgesinde Yetiştirilme Olanaklarının Araştırılması
Projeyi Yürüten Kuruluş	Turunçgiller Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Melahat PAKÖZ, Esmâ FARAÇLAR, H.Çınar AYBAK
Proje Tarihi	1969-1982
Proje Çıktıları: Onüç yıl sürdürülen bu çalışmada, İsrail'den 14 pikan (<i>Carya illinoensis</i> Wang. K. Koch) çeşidine ilişkin fidanlar getirilerek Antalya koşullarındaki adaptasyonları incelenmiştir. 7 yıllık fenolojik gözlemler, pomolojik araştırmalar ve verim belirlemelerine göre Wichita, Choctaw, Western Schley, Schley X Barton, Harris Super ve Mahan'ın ticari çeşit, Hastings'in de tozlayıcı çeşit olarak yetiştirilmesi uygun bulunmuştur. Bu çalışma Sert Kabuklu Meyveler Projesi kapsamında yürütülmüştür.	

Proje Başlığı	Pikan (<i>Carya illinoensis</i> Wag.K. Koch.) Anaç Seçimi Üzerine Araştırmalar (Ülkesel Proje Adı: Sert Kabuklu Meyveler Araştırma Projesi)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Esmâ FARAÇLAR, Sezen GÜVERİ, Efe Savaş SARGIN
Proje Tarihi	1984-1988
Proje Çıktıları: <i>Carya</i> türleri içerisinde en önemlisi olan <i>Carya illinoensis</i> W.K. Koch'a ait pikan çeşit ve tiplerinin anaçlık değerlerini saptamak için yapılan bu çalışmada; tohumların çimleme yüzdeleri, çöğürlerin çap ve boy uniformiteleri, erken aşuya gelme durumları, aşı tutma yüzdeleri, aşının gelişme durumu fidanlık devresinde seçimde kullanılan kriterler olmuş ve buna göre ümitli olarak Mahan, Wichita, Anaç 1 ve Western anaç adayı seçilmiştir.	

Proje Başlığı	Bazı Pikan (<i>Carya illinoensis</i> Wag.K. Koch.) Çeşitlerinde Aşı Zamanının Saptanması Üzerinde Araştırmalar
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Esmâ FARAÇLAR, Sezen GÜVERİ
Proje Tarihi	1984-1989
Proje Çıktıları: <i>Carya</i> türleri içerisinde, meyve yetiştiriciliği yönünden en önemlisi olan, <i>Carya illinoensis</i> W.K. Koch'a ait; bazı pikan çeşitlerinde, en uygun aşı zamanını saptamak üzere bu proje hazırlanmıştır. Antalya şartlarında yapılan adaptasyon çalışmalarının birinci aşamasında, başarılı olarak yetiştirilebilecekleri belirlenen Choctaw, Wichita, Western, Mahan, Harris Super, Schley x Barton ve Hastings çeşitlerinde; sürgün ve durgun göz aşıları denenmiş ve her çeşit için, sürgün göz aşılarının daha başarılı olduğu saptanmıştır. Bu dönem, nisan ortası-mayıs başı arası olarak bulunmuştur. Durgun göz aşısı yapılmak istenildiğinde, çeşitler için en uygun dönemin, eylül başı-eylül ortası olduğu belirlenmiştir. Aşı tutma oranlarının, en yüksek Harris Super (%63,33) ve en düşük Western (% 47,08) çeşidinde olduğu belirlenmiştir.	

ÜZÜMSÜ MEYVELER

Enstitümüzde bağcılık üzerindeki çalışmalarına 1998 yılında başlanmış, yetiştirme teknikleri ve moleküler biyoloji konularında çalışmalar yapılmıştır. Özellikle erkencilik ile ilgili çalışmalara yoğunlaşarak, örtüaltı yetiştiriciliği konusunda bölge üreticisine katkıda bulunulmuştur.

Üzümsü meyvelerden böğürtlen, ahududu ve frenküzümü ile ilgili çalışmalara 1996 yılında başlanmıştır. İlk olarak seleksiyon ve introduksiyon ıslahı yapılmıştır. 2000 yılında Enstitümüzün koordinatörlüğünde, 10 ziraat fakültesi ve 6 araştırma enstitüsünün katılımıyla 16 ayrı yörede frenküzümü, ahududu ve böğürtlen çeşit adaptasyon denemeleri kurulmuştur. Denmelere 13 frenküzümü 12 ahududu ve 14 böğürtlen çeşidi yer almıştır. Böylece bölgelere uygun üzümsü meyve tür ve çeşitleri belirlenerek ürün yelpazesi genişletilmiş ve üreticinin kazancındaki risk oranı bu tür alternatif ürünlerle azaltılmıştır. Bununla birlikte, seleksiyon ve introduksiyon sonucu elde edilen ahududularının, moleküler markır kullanımıyla genetik farklılıkları belirlenmeye çalışılmıştır.

Yapılan yayın çalışmalarıyla da bilim camiasına ulaşılmaya çalışılmıştır.

Proje Başlığı	Bazı Melez Üzüm Çeşitlerinin DNA Parmak İzlerinin (Fingerprinting) Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	İlknur POLAT, Münevver GÖÇMEN, H. İbrahim UZUN
Proje Tarihi	1998
Proje Çıktıları: Ülkemizde mevcut çeşitlerin büyük çoğunluğu, uzun yıllar devam eden seleksiyonlar sonucunda elde edilmiştir. Fakat 20-30 yıl içerisinde Tarım Bakanlığı bünyesinde yürütülen melezleme çalışmaları sonucunda birçok yeni çeşit tescil edilerek, değişik amaçlarla kullanıma sunulmuştur. Bu çalışmada Tekirdağ Bağcılık Araştırma Enstitüsü tarafından melezleme çalışmaları sonucunda elde edilen 6 üzüm çeşidi, Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü tarafından elde edilen 6 üzüm çeşidi ile dünyaca bilinen klasik üzüm çeşitlerinden Cardinal ve Perlette'in RAPD markörleri oluşturulup DNA parmak izleri belirlenmiştir. Toplam 10 mer'lik 30 primer kullanılmış ve uygun PCR koşulları belirlenmiştir. Yapılan bu çalışma sonucunda, her bir melez üzüm çeşidi için markör oluşturacak uygun primerler belirlenmiştir ve bu bireylerin genomları hakkında bilgiler elde edilmiştir.	

Proje Başlığı	Trakya İlkeren, Uslu ve Yalova İncisi Üzüm Çeşitlerinde Hidrojen Siyanamid Uygulamasının Erkencilik, Kalite ve Verime Etkisi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	İlknur POLAT, Hakan ESKİ
Proje Tarihi	2000-2002
Proje Çıktıları: Denemede, erkenci sofralık üzüm çeşitlerinden 'Trakya İlkeren', 'Yalova İncisi' ve 'Uslu' çeşitleri kullanılmış, erkenciliği daha da öne almak amacıyla hidrojen siyanamid (H ₂ CN ₂) etkili maddeye sahip, Dormex isimli preparat uygulanmıştır. Hidrojen siyanamid % 2 ve % 4 olmak üzere iki farklı dozda; aralık ayı ortası, aralık ayı sonu ve ocak ayı ortası olmak üzere üç farklı zamanda uygulanmıştır. Yapılan araştırma sonucunda, hidrojen siyanamid uygulaması her üç çeşitte de hasat tarihinde erkencilik sağlamıştır. 'Uslu' üzüm çeşidinde 5 günlük, 'Trakya İlkeren' çeşidinde 10 günlük ve 'Yalova İncisi' çeşidinde 12 günlük erkencilik sağlanmıştır. Erken hasatta budamanın da erken yapılması önemli bulunurken, uygulama zamanları ve dozlarının verim, salkım ağırlığı ve tane ağırlığı üzerine istatistiki açıdan bir fark görülmemiştir. Bununla birlikte, asit ve S.Ç.K.M üzerinde bazı çeşitlerde, uygulama zamanlarına göre farklılık olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak; erken hasat için, her üç çeşitte de birinci budama zamanı, uygulama dozu olarak ise 'Uslu' ve 'Trakya İlkeren' üzüm çeşitlerinde %4, 'Yalova İncisi' çeşidinde her iki doz da uygun bulunmuştur.	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Topraksız Kültür Üzüm Yetiştiriciliğinde Farklı Ortamların Erkencilik, Kalite ve Verime Etkisi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	İlknur POLAT, Cevdet F. ÖZKAN, Harun KAYA, Hakan ESKİ
Proje Tarihi	2000-2003
Proje Çıktıları: Denemede, erkenci üzüm çeşitlerinden Trakya İlkeren kullanılmıştır. Asmalar 60 x 100 cm mesafeyle plastik saksılara dikilmiş ve dikey kordon terbiye sistemi uygulanmıştır. Plastik saksılarda, iki farklı hacimde (9 ve 32 lt) ve 7 farklı ortamda (volkanik tuf, torf + volkanik tuf, torf, kum, perlit, torf + perlit ve torf + kum) topraksız kültür üzüm yetiştiriciliğinin, erkencilik, verim ve bazı kalite özelliklerine etkisi araştırılmıştır. Çalışmanın sonucunda, 32 lt hacme sahip saksılarda bulunan torf + volkanik tuf ortamı erkencilik açısından en uygun olarak tespit edilmiş ve hasat tarihi nisan sonu olarak belirlenmiştir.	

Proje Başlığı	Bazı Ahududu (<i>Rubus</i> spp.) Genotiplerinin RAPDs Moleküler Tekniği ile DNA Parmak izlerinin Belirlenmesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	İlknur POLAT, Münevver GÖÇMEN
Proje Tarihi	2001-2003
Proje Çıktıları: Seleksiyon ıslahı, çok yıllık bitkilerde uygulanan yaygın bir yöntemdir. Karadeniz Bölgesi, kırmızı ahududunun anavatanı sınırları içinde yer almaktadır. Karadeniz bölgesinden, fenotipik özellikleri göz önünde bulundurularak seçilen 15 kırmızı ahududu tipinin, genetik farklılığı ve tiplerin birbiriyle olan genetik yakınlığı RAPD (Random Amplified Polymorphic DNA) moleküler markır tekniği kullanılarak incelenmiştir. Çalışmada, 20 RAPD primeri kullanılmış ve 55 markır belirlenmiştir. Elde edilen makırlar değerlendirildiğinde, Kastamonu, Taşköprü-Kayadibi köyünden seçilen 37-01 ile Trabzon'dan seçilen 61-04 tipleri arasında genetik yakınlık % 98 oranında belirlenmiştir. Buna karşılık, Rize (53-02) ve Artvin'den (08-02) seçilen tipler, genetik olarak % 50 oranında benzer bulunmuştur. Seçilen 15 kırmızı ahududu tipinin, birbirleriyle olan genetik benzerlik oranları (%) ortaya konulmuştur. UPGMA (unweighted-pair group method arithmetic average) dendrogram ve PCA (principal component analysis) analizleri sonucu tiplerin birbirleriyle olan genetik yakınlıkları ve uzaklıkları belirlenmiştir.	

Proje Başlığı	Plastik Serada Yetiştirilen Üzüm Çeşitlerinde Erkencilik, Verim ve Kalite Faktörleri Üzerine Budama Zamanı Asma Şarjları ve Terbiye Sistemlerinin Etkisi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	İlknur POLAT, Prof. Dr. H. İbrahim UZUN
Proje Tarihi	2001-2004
Proje Çıktıları: Açık arazide ve plastik serada yetiştirilen Yalova İncisi, Trakya İlkeren, Uslu, Ergin Çekirdeksizi, Yalova Çekirdeksizi ve Early Cardinal üzüm çeşitlerinde erkencilik, verim ve kalite faktörleri incelenmiştir. Plastik sera içerisinde bulunan asmalara ocak başı, ocak ortası ve şubat başı olmak üzere 3 farklı budama zamanı uygulanmıştır. Ayrıca, Trakya İlkeren üzüm çeşidinde 4 farklı terbiye sistemi (tek kollu kordon, tek kollu bükülü guyot, dikey kordon ve Y terbiye sistemi) üzerinde, 3 farklı salkım (4, 6 ve 8 salkım/asma) ve göz şarjının; (12, 15 ve 18 göz/asma) erkencilik, verim ve kalite faktörleri üzerine etkileri incelenmiştir. Açık arazide ve plastik serada en erken olgunlaşan üzüm çeşidi Uslu, en geç olgunlaşan Yalova Çekirdeksizi olmuştur. Toplam verim, çeşitlere göre değişmekle birlikte, plastik serada daha düşük olmuştur. Yalova Çekirdeksizi hem plastik serada hem de açık arazide en	

düşük verimli çeşit olmuştur. Ergin Çekirdeksizi, Trakya İlkeren, Early Cardinal, Yalova İncisi ve Uslu çeşitlerinin ise her iki alanda da verimli oldukları tespit edilmiştir. Salkım ve tane özellikleri serada veya açık arazide yetiştiriciliğe göre çok fazla değişiklik göstermemiştir.

Budama zamanları içerisinde en erken hasat, 1. budama zamanından sağlanmıştır. Çeşitlere ve yıllara göre değişmekle birlikte, 1. budama diğer budama zamanlarıyla karşılaştırıldığında, 3. budama zamanına göre 2-24 günlük erkencilik sağlanmıştır. Budama zamanları ve asma şarjı; toplam verimi, salkım ve tane özelliklerini önemli ölçüde etkilememiştir.

Terbiye sistemleri ve asma şarjlarının erkencilik üzerinde etkisi görülmemiştir. Terbiye sistemleri içerisinde en yüksek verim, 18 gözlü bükülü tek kollu guyot ve tek kollu kordon sistemlerinden sağlanmıştır. Salkım esas alınarak yapılan şarjlarda, toplam verim 8 salkımlı asmalarda, 4 ve 6 salkımlılara göre daha fazla olmuştur. Genelde, salkım ve tane özellikleri üzerinde göz ve salkım şarjlarının istatistiki etkisi saptanamamıştır.

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

MUZ

Ülkemizde muz konusundaki araştırmalar, 1938 yılında o zamanki adı 'Narenciye İstasyonu' olan 'Antalya Narenciye Araştırma Enstitüsü'nde başlatılmıştır. Aynı yıl Alanya Üretim İstasyonunda (Meyvecilik Üretim İstasyonu) bir muz koleksiyon bahçesi kurulmuştur. Her iki girişimde de don olayları ve bu konuda yetişmiş eleman bulunmayışı dolayısıyla sonuçsuz kalmıştır. 1947 yılında, İskenderun üretim istasyonunda kurulan muz koleksiyon bahçesinden de yine şiddetli don nedeniyle sonuç alınamamıştır.

1984-1985 yıllarında Alanya, Gazipaşa ve Anamur ilçelerinde tespit edilen 65 muz bahçesinde survey yapılarak yaprak ve toprak örnekleri alınıp analiz edilmiştir. Seleksiyon çalışmaları sonunda Bodur Cavendish'ten başka 3 farklı yüksek boylu muz klonu tespit edilmiş, ayrıca Erdemli muzunun da değişik bir tipi bulunmuştur. Sert geçen 1984-85 kış mevsiminden sonra soğuklara dayanıklı olabilecek bazı klonlar tespit edilmiş ve Aksu'daki deneme bahçesine dikilmiş ancak olumlu bir sonuç alınamamıştır.

Ülkemizde günümüzde muz üretimi yapılan alanlarda yetiştirilen çeşitler Dwarf Cavendish (Yerli Muz), Grand Nain ve Azman'dır. Azman 'Dwarf Cavendish'den daha uzun boylu, oldukça iri meyveli bir tiptir, çeşit değildir. Grand Nain ve Azman, Dwarf Cavendish'ten verim ve kalite açısından daha üstün olmakla birlikte yüksek boylu olmaları nedeniyle teknik açıdan elverişli seralar içerisinde yetiştirilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla bu muz çeşitlerinin üretim içerisindeki payları yetiştiricilik yapılan bölgeye göre değişim göstermektedir. Bu çeşitlerin Alanya, Gazipaşa, Anamur ve Bozyazı ilçelerindeki üretim oranları aşağıdaki çizelgede verilmiştir.

Çizelge 1. Muz üretimi yapılan ilçelerin üretim verileri (Tarım İlçe Mudurlukleri Verileri ve Türkiye İstatistik Kurumu verileri)

	Alanya	Gazipaşa	Anamur	Bozyazı	Toplam
Toplam Muz Tarımı Yapılan Alan (da)	7.750	9.930	14.600	5.620	37.900
Örtüaltı Muz Tarım Alanı (da)	900	950	13.000	5.500	20.350
Açık Muz Tarım Alanı (da)	6.850	8.980	1.600	120	17.550
İlçe Üretimi (ton/yıl)**	16.554	42.245	105.600	39.600	203.999
Yetiştirilen Çeşitler ve Oranları	%50 DC %15 GN %35 AZ	%70 DC %10 GN %20 AZ	%40 DC %30 GN %20 AZ	%50 DC %30 GN %20 AZ	

DC: Dwarf Cavendish, AZ: Azman, GN: Grand Nain

Proje Başlığı	Ana Başlık: Akdeniz Bölgesi Muz Araştırmaları Alt Başlık: Akdeniz Bölgesinde Muz Plantasyonlarının Makro ve Mikro Elementler Bakımından Beslenme Durumu
Projeyi Yürüten Kuruluş	Turunçgiller Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Eğitim Merkezi Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Dr. Caner ONUR, Dr. A. Turgut KÖSEOĞLU, Necati ULUDAĞ, Gülsüm GÖNCÜOĞLU, Nuri ARI, Nasbi BAYRAM, Bahtiyar ŞEN
Proje Tarihi	1984-1985
Proje Çıktıları:	Bu çalışma Akdeniz Bölgesinde yapılan muz yetiştiriciliğinin makro ve mikro besin elementleri bakımından mineral beslenme durumunu incelemek ve değişik nedenlerle ortaya çıkan beslenme sorunlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Alanya, Gazipaşa ve Anamur ilçelerinin değişik yörelerinden seçilen toplam 65 muz plantasyonunda survey çalışması şeklinde yürütülmüştür. Seçilen plantasyonlardan 1984 ve 1985 yıllarının Kasım – Aralık aylarında iki kez yaprak örneği ve 1985 yılında muz ocaklarının içinden ve dışından olmak üzere ayrı iki şekilde toprak örneği alınmıştır. Yaprak örneklerinde makro (N,P,K, Ca, Mg) ve mikro (Fe, Mn, Zn) besin elementleri, toprak örneklerinde fiziksel analizlerin (pH, CaCO₃, EC, bünye organik madde) yanısıra yine makro (P, K, Ca, Mg) ve mikro (Fe, Mn, Zn) besin elementlerinin analizleri yapılmıştır. Analiz sonuçlarının değerlendirilmesi ile aşağıda sıralanan bulgular elde edilmiştir:

1- araştırma bölgesi topraklarında pH genellikle hafif alkali ve alkali, kireç miktarı orta, yüksek ve çok yüksek, bünye kumlu tın, tın ve killi-tın karakterinde, organik madde miktarı genellikle yüksek ve çok yüksek olup tuzluluk yönünden herhangi bir sorun bulunmamaktadır.

2- Yaprak analizlerine göre, bölgede, P, K, Ca, Mg ve Mn beslenmesi bakımından önemli bir sorun bulunmadığı ancak her iki yılda da plantasyonların %28'inde N noksanlığı, 1. yılda %28'inde, 2. Yılda % 43'ünde Fe noksanlığı, 1. Yılda %74'ünde 2.yılda %62'sinde Zn noksanlığı saptanmıştır.

Proje Başlığı	Ana Başlık: Akdeniz Bölgesi Muz Araştırmaları Alt Başlık: Bodur Cavendish Plantasyonlarında görülen mutant tiplerin seleksiyonu ve bunların öteki muz klonlarıyla mukayesesi
Projeyi Yürüten Kuruluş	Turunçgiller Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Eğitim Merkezi Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Dr. Caner ONUR, Dr. A. Turgut KÖSEOĞLU, Necati ULUDAĞ, Gülsüm GÖNCÜOĞLU, Nuri Arı, Nasbi BAYRAM, Bahtiyar ŞEN
Proje Tarihi	1984-1985
Proje Çıktıları: Seleksiyon çalışmaları sonunda Bodur Cavendish'ten başka 3 farklı yüksek boylu muz klonu tespit edilmiş, ayrıca Erdemli muzunun da değişik bir tipi bulunmuştur.	

ZEYTİN

Enstitümüzde zeytin konusunda çalışmalar 1980 yılında başlamıştır. Bu tarihte İzmir Bornova Zeytincilik Araştırma Enstitüsünde yapılan “Zeytincilik Çalışma Grubu” toplantısında alınan karar gereğince “Zeytinde Adaptasyon” projesine başlamadan önce adaptasyon parsellerinde kullanılacak fidanların yetiştirilmesi ve bölgede çeşit sorununu çözümlmek ve çeşitlerin özelliklerini saptamak amacıyla mevcut çeşitler üzerinde 2 yıl süreyle Antalya ve Alata’da pomolojik çalışmaların yapılması uygun görülmüştür. “Zeytinde Adaptasyon” projesi sonucunda; Serik- Kayaburnu’nda toprak ve ekolojik şartlara oldukça iyi uyum gösteren 7 çeşit, değerlendirme sonucuna göre seçilmiş ve Antalya ili için tavsiye edilebilecek zeytin çeşitleri olarak belirlenmiştir. Bu çeşitler Büyük Topak Ulak (Doğu Akdeniz), Ascolana (İtalya), Uslu (Ege), Lucques (Fransa), Kan (Batı Akdeniz-Antalya), Tavşan Yüreği (Batı Akdeniz-Antalya) ve Gemlik (Marmara) zeytini çeşitleridir. 1990 yılında, Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi arazisinde, ikinci bir lokasyon olarak 15 çeşitle bir bahçe daha kurulmuş ve 1992 yılında bu bahçenin ve çalışmanın sorumluluğu Fakültenin ilgili elemanlarına devredilmiştir.

Proje Başlığı	Antalya ve Çevresinde Yetiştirilmekte Olan Bazı Zeytin Çeşitlerinin Morfolojik ve Pomolojik Özelliklerinin Belirlenmesi Üzerine Araştırmalar
Projeyi Yürüten Kuruluş	Turunçgiller Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	A. SALMAN, M.A. TEKİN, E.N. BAĞRIYANIK, M.ERCAN
Proje Tarihi	1980-1982
Proje Çıktıları: Çalışmada, Antalya ve yöresinde yetiştirilmekte olan 12 zeytin çeşidi ele alınmıştır. Bunların 2 yıl süreyle ağaç, yaparak, çiçek ve meyveleri gözlenerek toplam 39 özellik üzerinde morfolojik ve pomolojik çalışmalarda bulunulmuştur.	

Proje Başlığı	Tavşan Yüreği Zeytininde Çelikle Fidan Üretimi Üzerine Araştırmalar
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	A. SALMAN
Proje Tarihi	1987-1990
Proje Çıktıları: Bu çalışmada, Tavşan Yüreği zeytinin, yumuşak odun ve yeşil uç çeliklerinin köklenme durumları ve köklü çeliklerden fidan üretilmesi üzerinde çalışılmıştır. Çelikler, kış, ilkbahar, yaz ve sonbahar döneminde alınmıştır. Köklendirme maddeleri olarak 1000, 2000, 3000 ve 4000 ppm’lik IBA ve 1000+1000, 2000+2000, 3000+3000 ve 4000+4000 ppm’lik IBA+NAA kullanılmıştır. Köklenme ortamı olarak, perlit ve 1/1 perlit/torf karışımı kullanılmıştır. Köklenme ortamı, elektrikle 26-27 °C’de ısıtılmış ve sisleme işi zaman esasına göre yapılmıştır. Sonuçta Tavşan Yüreği zeytini çeliklerinin, yeterli oranda köklenme göstermediği ve az sayıda ve zayıf kök teşekkül ettiği için fidan tutma oranında çok düşük olduğu görülmüştür. Bu arada başka bir zeytin çeşidi olan delice No.36 çeşidine ait yumuşak odun çelikleri bahar döneminde, 4000 ppm’lik IBA muamelesi yapılarak sislemeye konmuş ve %79.04 oranında köklenmiştir. Bu nedenle tavşan yüreği zeytinin çelikle üretiminin ekonomik olmadığı anlaşılmıştır.	

Handwritten signature

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Tavşan Yüreği Zeytininde Klonal Seleksiyon (II. Safha)
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	A. SALMAN
Proje Tarihi	1989-1997
Proje Çıktıları: Antalya çevresinin yerel bir zeytin çeşidi olan, yeşil salamuralık olarak çok tercih edilen ve yüksek fiyatla alıcı bulan tavşan yüreği zeytininin, klonal seleksiyon yolu ile geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması amacıyla bu çalışma yapılmıştır. 1982-1989 yılları arasında devam eden I. safha çalışmalarında Antalya ili sınırları dahilindeki üretici bahçelerinden seçilen 116 adet Tavşan Yüreği zeytini klon adayı üzerinde, meyve verimi, periyodisite katsayısı ve meyvenin pomolojik özellikleri üzerinde, 6 yıl süreyle çalışmalar yapılmış ve değerlendirme sonunda 10 klon adayı seçilerek bu çalışma bitirilmiştir. II. safha çalışmaları için, eldeki 10 klon adayı, klonal olarak çoğaltılmış Delice No: 36 zeytin anacı üzerine aşıları yapılarak fidanları üretilmiştir. Elde edilen fidanlar, kuruluşun Serik-Kayaburnu arazisine, 3 tekerrürlü ve her tekerrürde 3 ağaç olacak şekilde 7X7 aralık ve mesafelerde dikilmiştir. Proje yürütücüsü Ağustos 1997 ayında kendi isteği ile emekli olmuştur. Daha önce Aralık 1996 ayında, emekli olacağı için projede uygun birinin görevlendirilmesi konusunda idareye resmi dilekçe vermiştir. Ancak bu gerçekleşmemiş ve proje sahihsiz kalmıştır. Ağustos 1997 ayından itibaren proje bahçesinin bakımı işleri emekli olan yürütücünün talimatları doğrultusunda işletme tarafından yapılmış ve Ekim 1997'de meyve hasadı yapılarak verim belirlenmiştir.	

Proje Başlığı	Zeytinde Adaptasyon
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	A. SALMAN
Proje Tarihi	1980-1999
Proje Çıktıları: 1980 yılında Türkiye'nin 6 değişik lokasyonunda (İzmir-Orta Ege, Edremit-Kuzey Ege, Yalova-Marmara, Antalya-Batı Akdeniz, Alata (İçel)-Doğu Akdeniz ve Gaziantep-Güney Anadolu) zeytinin de adaptasyon çalışmaları başlatılmıştır. İzmir'de 23 (18 yerli, 5 yabancı), Yalova'da 15 (10 yerli, 5 yabancı), Antalya'da 21 (16 yerli, 5 yabancı), Alata'da (İçel) 21 (16 yerli, 5 yabancı) ve Gaziantep'te 20 (17 yerli, 3 yabancı) çeşitle çalışmalar yürütülmüştür. Antalya'da 1988'de başlayan çalışmalarda 39 kriter üzerinde çalışılmıştır. Denemeler Haziran 1997'de tamamlanmıştır. Değerlendirmeler 18 kritere göre ve tartılı derecelendirme ağırlıklı puan esasına göre yapılmıştır. Antalya Narenciye ve Seracılık Araştırma Enstitüsü, Serik Kayaburnu kampüsünün toprak ve ekolojik şartlarına oldukça iyi uyum gösteren 7 çeşit, değerlendirme sonucuna göre seçilmiş ve Antalya ili için tavsiye edilebilecek zeytin çeşitleri olarak belirlenmiştir. Bu çeşitler Büyük Topak Ulak (Doğu Akdeniz), Ascolana (İtalya), Uslu (Ege), Lucques (Fransa), Kan (Batı Akdeniz-Antalya), Tavşan Yüreği (Batı Akdeniz-Antalya) ve Gemlik (Marmara) zeytini çeşitleridir. 1990 yılında, Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi arazisinde, ikinci bir lokasyon olarak 15 çeşitle bir bahçe daha kurulmuş ve 1992 yılında bu bahçenin ve çalışmanın sorumluluğu Fakültenin ilgili elemanlarına devredilmiştir.	

HURMA

Ülkemiz ekolojik koşullarında meyve veren hurmanın bölgemizde bulunan değişik tipleri arasından en uygun bireylerin belirlenmesi amacıyla Hurma Seleksiyonu çalışması başlatılmıştır. Tropik iklim bitkisi olan hurmanın üretimini sınırlandıran 2 önemli faktör bulunmaktadır. Bunlardan birincisi hava sıcaklığı, diğeri ise tozlanma ve meyve olgunlaşması döneminde hava neminin düşük olmasıdır. Hurma yüksek sıcaklık derecelerini ve kuru havayı istemektedir. Meyvenin tam olgunlaşması için ortalama en az 30°C'ye ihtiyaç duymaktadır.

Pazarlarda taze olarak satılması ve özellikle Hatay ilinde, az da olsa kapama bahçelerinin bulunması; hurma konusunda bir seleksiyon çalışması yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur. 3 yıl sürdürülen seleksiyon çalışmaları sırasında toplam 26 birey seçilmiştir. Kalite özelliklerinin de uygun bulunmasına karşılık çoğaltma için gerekli olan yavru elde edilememesi nedeniyle Çalışma Grubu kararıyla durdurulmuştur.

Proje Başlığı	Akdeniz Bölgesi Hurma Seleksiyonu
Projeyi Yürüten Kuruluş	Narenciye Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	S. GÜVEKİ, Ş. GÖRAL
Proje Tarihi	1985-1989
Proje Çıktıları: 1984 yılında ön çalışma olarak Batı ve Doğu Akdeniz bölgesi taranmış ve neticede aşağı yukarı hurmanın mevcut olduğu yerler belirlenmiştir. Bu gözlemlere göre kapama bahçe yalnız Hatay-Arsuz yöresinde görülmüş, bunun dışında diğer yörelerde bir veya 3-5 ağaçlık gruplar halinde hurmaya rastlanmıştır. Seleksiyonda ağacın verimli ve iri meyveli olması yanında yavrulu olma özelliğine daha fazla ağırlık verilmesi seçimini kısıtlamaktadır. Bu nedenle ilk taramalar sonunda Batı Akdeniz'den 13, Doğu Akdeniz'den 9 adet ağaç tespit edilebilmiştir. 1985 yılında yapılan çalışma grubu toplantısında Doğu Akdeniz bölgesini tarama görevi Alata Bahçe Kùltürleri Enstitüsü'ne verildiğinden kuruluşumuzca Batı Akdeniz bölgesinin taramasına devam edilmiştir. Böylece Batı Akdeniz'den toplam olarak 3 yılda 26 birey seçilmiştir. Alınan örneklerin pomolojik analizleri yapılmıştır. Ayrıca kuruluşumuzda bulunan bir çeşidin yavruuları alınarak damızlık parseline dikilmiştir. Kalite özelliklerinin de uygun bulunmasına karşılık çoğaltma için gerekli olan yavru elde edilememesi nedeniyle çalışma grubu kararı ile durdurulmuştur.	

KAHVE

Enstitümüz, Türkiye’de kahve, karabiber ve muz yetiştiriciliği konusunda denemeler yapmak üzere, “Sıcak İklim Nebatları Islah İstasyonu” adı altında 1934 yılında Antalya’da kurulmuştur. Yaklaşık iki yıl faaliyetlerini bu konuda devam ettirmiştir. Ekolojik koşullar yanında o zamanki teknoloji düzeyi, sınırlı eleman ve olanaklarla olumlu sonuç alınamayınca, muz üzerinde çalışmalara geçilmiştir.

1984 yılında “Akdeniz Bölgesinde Kahve Yetiştirme Olanakları Üzerinde Araştırmalar” isimli proje teklif edilmiştir. Ancak ileriki yıllarda Akdeniz Bölgesinde açıkta kahve yetiştiriciliğinin yapılamayacağı kanısına varılmış ve proje kapatılmıştır.

Proje Başlığı	Akdeniz Bölgesinde Kahve Yetiştirme Olanakları Üzerinde Araştırmalar
Projeyi Yürüten Kuruluş	Turunçgiller Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Caner ONUR, N. Mecal KUTUCU
Proje Tarihi	1984-1985
Proje Çıktıları: Alanya, Gazipaşa ve Anamur’da belirlenen kahve tipleri incelenmiş, tohum alınabilecek ölçüde meyve vermedikleri görülmüştür. Alanya üretme istasyonunda bulunan kahve tiplerinin çoğaltılmalarının sürdürüldüğü izlenmiştir. İntroduksiyonu düşünülen, soğuklara dayanıklı kahve tipleri için Brezilya ve Kosta Rika’daki kuruluşlara yazı yazılmış ancak bir cevap alınamamıştır. Bu durumda konu bir yazı ile genel müdürlüğümüze iletilmiştir. 1985 yılında sert geçen kış dönemi nedeniyle, mevcut ağaçlarda meyve bulunamamış olması ve dış ülkelerden soğuğa dayanıklı tiplerin getirilememesi nedeniyle çalışma grubu kararıyla durdurulmuştur.	

DİĞER PROJELER

Proje Başlığı	Akdeniz ve Ege Bölgesinde Dışsatıma Yönelik Erkenci Kayısı Yetiştiriciliği Üzerine Araştırmalar
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Dr. Halis DEMİREL, Hakan ESKİ
Proje Tarihi	1999-2005
Proje Çıktıları: Ülkemizin Akdeniz ve Ege Bölgeleri iklim bakımından bir çok ılıman iklim meyve türlerinin de yetiştiriciliğine olanak tanımaktadır. Daha önce yapılan çalışmalarla, sofralık kayısı yetiştiriciliğinde sözü edilen bölgelerimizin büyük bir potansiyele sahip olduğu belirlenmiştir. Aynı iklim kuşağına sahip ülkelerle kıyaslandığında ülkemizde Akdeniz sahil kuşağında önemli sayılacak düzeyde erkencilik sağlanabilmektedir. Oysa günümüze kadar bu şansı kullanamadığımız bir gerçektir. Bu projenin amacı, erkencilik, verim ve kalite bakımından P. de Tyrinthe ile benzerlik gösteren ya da daha üstün olan, bir kayısı grubuyla değişik lokasyonlarda bahçeler oluşturarak; sofralık kayısı tip ve çeşitlerinin hem değişik yerlerdeki performansını gözlemek hem de pazarlama, soğukta muhafaza, yola dayanma ve raf ömrü, en önemli hastalık ve zararlıları ile mücadele, dölleme biyolojileri ve soğuklama gereksinimlerini de belirlemektir. Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsünde gerek ıslah sonucu elde edilmiş çeşitler, gerek seleksiyon sonucu seçilmiş çeşitler ve gerekse yabancı çeşitlerle (toplam 30 çeşitle) 1999 yılında Enstitümüzde deneme bahçesi kurulmuştur. 2001 yılında fenolojik gözlemlere başlanmıştır. Ayrıca 2001 yılı içerisinde bazı çeşitlerden meyve elde edilmiş ve bu çeşitlerde pomolojik analizler yapılmıştır 2004 yılında da fenolojik gözlemlere devam edilmiş, meyve veren çeşitlerde pomolojik analizler yapılmıştır İlk hasat edilenle son hasat edilenler arasında yaklaşık 37 gün kadar fark görülmüştür.	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

KAHVE

Enstitümüz, Türkiye’de kahve, karabiber ve muz yetiştiriciliği konusunda denemeler yapmak üzere, “Sıcak İklim Nebatları Islah İstasyonu” adı altında 1934 yılında Antalya’da kurulmuştur. Yaklaşık iki yıl faaliyetlerini bu konuda devam ettirmiştir. Ekolojik koşullar yanında o zamanki teknoloji düzeyi, sınırlı eleman ve olanaklarla olumlu sonuç alınamayınca, muz üzerinde çalışmalara geçilmiştir.

1984 yılında “Akdeniz Bölgesinde Kahve Yetiştirme Olanakları Üzerinde Araştırmalar” isimli proje teklif edilmiştir. Ancak ileriki yıllarda Akdeniz Bölgesinde açıkta kahve yetiştiriciliğinin yapılamayacağı kanısına varılmış ve proje kapatılmıştır.

Proje Başlığı	Akdeniz Bölgesinde Kahve Yetiştirme Olanakları Üzerinde Araştırmalar
Projeyi Yürüten Kuruluş	Turunçgiller Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Caner ONUR, N. Mecal KUTUCU
Proje Tarihi	1984-1985
Proje Çıktıları: Alanya, Gazipaşa ve Anamur’da belirlenen kahve tipleri incelenmiş, tohum alınabilecek ölçüde meyve vermedikleri görülmüştür. Alanya üretme istasyonunda bulunan kahve tiplerinin çoğaltılmalarının sürdürüldüğü izlenmiştir. İntroduksiyonu düşünülen, soğuklara dayanıklı kahve tipleri için Brezilya ve Kosta Rika’daki kuruluşlara yazı yazılmış ancak bir cevap alınamamıştır. Bu durumda konu bir yazı ile genel müdürlüğümüze iletilmiştir. 1985 yılında sert geçen kış dönemi nedeniyle, mevcut ağaçlarda meyve bulunamamış olması ve dış ülkelerden soğuğa dayanıklı tiplerin getirilememesi nedeniyle çalışma grubu kararıyla durdurulmuştur.	

DİĞER PROJELER

Proje Başlığı	Akdeniz ve Ege Bölgesinde Dışsatıma Yönelik Erkenci Kayısı Yetiştiriciliği Üzerine Araştırmalar
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Dr. Halis DEMİREL, Hakan ESKİ
Proje Tarihi	1999-2005
Proje Çıktıları: Ülkemizin Akdeniz ve Ege Bölgeleri iklim bakımından bir çok ılıman iklim meyve türlerinin de yetiştiriciliğine olanak tanımaktadır. Daha önce yapılan çalışmalarla, sofralık kayısı yetiştiriciliğinde sözü edilen bölgelerimizin büyük bir potansiyele sahip olduğu belirlenmiştir. Aynı iklim kuşağına sahip ülkelerle kıyaslandığında ülkemizde Akdeniz sahil kuşağında önemli sayılacak düzeyde erkencilik sağlanabilmektedir. Oysa günümüze kadar bu şansı kullanamadığımız bir gerçektir. Bu projenin amacı, erkencilik, verim ve kalite bakımından P. de Tyrinthe ile benzerlik gösteren ya da daha üstün olan, bir kayısı grubuyla değişik lokasyonlarda bahçeler oluşturarak; sofralık kayısı tip ve çeşitlerinin hem değişik yerlerdeki performansını gözlemek hem de pazarlama, soğukta muhafaza, yola dayanma ve raf ömrü, en önemli hastalık ve zararlıları ile mücadele, dölleme biyolojileri ve soğuklama gereksinimlerini de belirlemektir. Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsünde gerek ıslah sonucu elde edilmiş çeşitler, gerek seleksiyon sonucu seçilmiş çeşitler ve gerekse yabancı çeşitlerle (toplam 30 çeşitle) 1999 yılında Enstitümüzde deneme bahçesi kurulmuştur. 2001 yılında fenolojik gözlemlere başlanmıştır. Ayrıca 2001 yılı içerisinde bazı çeşitlerden meyve elde edilmiş ve bu çeşitlerde pomolojik analizler yapılmıştır 2004 yılında da fenolojik gözlemlere devam edilmiş, meyve veren çeşitlerde pomolojik analizler yapılmıştır İlk hasat edilenle son hasat edilenler arasında yaklaşık 37 gün kadar fark görülmüştür.	

BATI AKDENİZ ARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
ARŞİV TARAMA TUTANAĞI

Proje Başlığı	Kuyruk Milinden Hareketli Budama Atığı Parçalama Makinasının Temel İşletmecilik Verilerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Proje Çalışanları	Bora AĞSARAN, A.ARSLAN
Proje Tarihi	2007- 2009
Proje Çıktıları: Bu araştırmada, kuyruk milinden hareketli budama artığı parçalama makinasının temel işletmecilik verilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada bağ, nar, portakal ve avokado olmak üzere dört farklı ürüne ait budama artığında ve üç farklı besleme yoğunluğunda çalışılmıştır. Makinanın güç ve enerji gereksinimleri, parçalanmış materyallerin ortalama geometrik çapları belirlenmiş ve makineye ait gider hesapları yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, besleme yoğunluğu artışının tüm ürünlerde toplam güç gereksinimi değerlerini artırdığı belirlenmiştir. En yüksek besleme yoğunluklarındaki toplam güç gereksinimi değerleri, portakal, avokado, bağ ve nar artıkları için sırasıyla 28.15, 19.05, 16.82 ve 15.66 kW olarak hesaplanmıştır. Birim alan başına düşen enerji gereksinimi değerleri besleme yoğunluğuyla artış göstermiştir. Parçalanmış birim kütle başına düşen enerji gereksinimi değerleri, bağ ve narda besleme yoğunluğu artışına bağlı olarak azalmıştır. Bu değerler bağda 5.98, 4.39 ve 3.90 kWh t-1 ve narda 5.95, 4.54 ve 3.82 kWh t-1 değerlerinde gerçekleşmiştir. Portakal ve avokado budama artıklarında parçalanmış birim kütle başına düşen enerji gereksinimi değerleri besleme yoğunluğu artışına bağlı olarak önce azalmış, ancak en yüksek yoğunluk değerlerinde artış göstermiştir. Bu değerler portakalda 8.11, 6.48 ve 8.61 kWh t-1 avokadoda ise 8.48, 5.53 ve 7.09 kWh t-1 olarak belirlenmiştir. Parçalanmış budama artıklarının ortalama geometrik çap değerleri besleme yoğunluğuna bağlı olarak bağda 9.35-9.96 mm, narda 10.41-11.04 mm, portakalda 12.57-13.76 mm ve avokadoda 11.44-13.09 mm arasında değişmiştir. Makineye ait sabit gider değeri 1114 TL yıl-1 değişken gider toplamı ise 28.0 TL h-1 olarak hesaplanmıştır.	

ARŞİV BELGELERİNİN TARANMASI NETİCESİNDE YUKARIDA ÖZET BİLGİLERİ BELİRTİLEN
PROJELER VE FAALİYETLER TESPİT EDİLEREK TUTANAK ALTINA ALINMIŞTIR.

06/05/2020

Mehmet ÖZDEMİR

Mey Böl. Bşk.

06/05/2020

M. Alper ARSLAN

Mühendis

06/05/2020

Alpaslan ŞAHİN

Mühendis